

Dataganiad o Gyfrifon

2025-2026

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

DATGANIAD O GYFRIFON	TUDALEN
Adroddiad Naratif	1-18
Datganiad o Gyfrifoldebau	19
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol	20-23
Dadansoddiad o Wariant a Chyllid	24
Datganiadau Ariannol Craidd	25-29
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol Craidd	30-66
Cyfrif Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân	67-69
Polisiâu Cyfrifyddu	70-84

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ardystio ac adrodd ar y cyfrifon hyn yn y ffurf y cawsant eu drafftio'n wreiddiol. Cyfieithiad o'r fersiwn Saesneg gwreiddiol yw'r fersiwn hwn, Awdurdod Tan ac Achub Gogledd Cymru sydd yn gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad, nid yr Archwilydd Cyffredinol.

Cyfrifoldeb yr Awdurdod yw cynnal a chadw gwefan yr Awdurdod a sicrhau ei bod yn gywir; nid yw'r gwaith a wneir gan archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion hyn ac felly nid yw archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno ar y wefan yn wreiddiol.

Adroddiad Naratif

Mae'r Datganiad Cyfrifon wedi'i lunio yn dilyn y rheolau a osodwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA). Bwriad yr adroddiad hwn yw helpu pobl, gan gynnwys y cyhoedd, trigolion Gogledd Cymru, Aelodau'r Awdurdod Tân ac Achub, partneriaid, ac unrhyw un arall sydd â diddordeb mewn:

- Deall sefyllfa ariannol yr Awdurdod Tân ac Achub a faint o arian a wariwyd yn 2025/26;
- Teimlo'n hyderus bod yr Awdurdod wedi defnyddio arian cyhoeddus yn iawn a'i gofnodi'n gywir; a
- Bod yn sicr bod cyllid yr Awdurdod yn gryf ac yn cael ei reoli'n dda.

Mae'r cyfrifon yn dilyn safonau CIPFA, ac rydym wedi ceisio gwneud y wybodaeth mor syml a chlir â phosibl. Fodd bynnag, gan fod Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn sefydliad mawr, mae rhai rhannau o'r cyfrifon yn dal i fod yn dechnegol ac yn gymhleth.

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys y datganiadau ariannol craidd, sef: -

Y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant (CIES) –

Mae hwn yn dangos faint mae'n ei gostio i redeg ein gwasanaethau eleni, yn seiliedig ar reolau cyfrifyddu arferol. Nid yw'n dangos y swm a dalwyd amdano gan drethi.

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid (EFA) – Mae hyn yn dangos yr un wybodaeth â'r CIES ond hefyd yn esbonio pa addasiadau cyfrifyddu sy'n cael eu dileu yn nodyn 7 fel nad yw trethdalwyr yn eu hariannu.

Datganiad o Symudiad yn y Cronfeydd Wrth Gefn (MIRS)

– Mae hwn yn dangos sut newidiodd cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod (cynilion a balansau ariannol eraill) yn ystod y flwyddyn. Mae'n gwahanu cronfeydd wrth gefn yn rhai "y gelli eu defnyddio" (y rhai y gallwn eu gwario) a rhai "na ellir eu defnyddio" (y rhai na allwn eu gwario). Mae hefyd yn dangos gwir gost rhedeg y gwasanaeth a sut rydym yn defnyddio gwahanol gronfeydd wrth gefn i dalu'r costau hynny.

Y Fantolen –

Mae hyn yn dangos beth sy'n eiddo i'r Awdurdod (asedau) a beth sy'n ddyledus iddo (rhwymedigaethau) ar ddyddiad y Fantolen. Y gwahaniaeth rhyngddynt yw asedau net yr Awdurdod, sy'n cyfateb i gyfanswm gwerth ei gronfeydd wrth gefn.

Y Datganiad Llif Arian –

Mae hwn yn dangos sut mae arian parod yr Awdurdod wedi symud i mewn ac allan dros y flwyddyn.

Mae'r nodiadau i'r cyfrif yn esbonio sut y paratowyd y datganiadau ariannol, y rheolau cyfrifyddu a ddefnyddiwyd, a gwybodaeth ychwanegol sy'n helpu i wneud y cyfrifon yn haws i'w deall.

Rhagair gan y Cadeirydd

Fel Cadeirydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru, rwy'n falch o rannu Datganiad Cyfrifon 2025/26. Er gwaethaf pwysau ariannol parhaus, rwy'n falch o sut mae'r Gwasanaeth, gyda chefnogaeth yr Awdurdod, wedi parhau i amddiffyn ein cymunedau tra'n aros mewn sefyllfa ariannol sefydlog.

Mae'r Awdurdod yn parhau i fod yn ymrwymedig i sicrhau gwasanaeth tân ac achub sy'n gweithio'n dda ac yn cadw pobl yn ddiogel. Ein nod yw gwneud Gogledd Cymru yn lle diogel i fyw, gweithio ac i ymweld ag ef. I wneud hyn, rhaid i ni nid yn unig gydbwysu cyllideb eleni ond hefyd gynllunio ymlaen llaw fel y gallwn aros yn gryf yn y dyfodol. Rhan allweddol o'r cynllun hwn yw buddsoddi yn yr adeiladau, cerbydau ac offer a fydd yn cefnogi'r Gwasanaeth a'n cymunedau am flynyddoedd lawer.

Er bod y rhagolygon ariannol ar gyfer y dyfodol yn heriol, rwy'n hyderus y bydd ein sefyllfa ariannol gadarn yn ein helpu i ymdrin â'r anawsterau hyn.

Y Cynghorydd Dylan Rees,

**Cadeirydd Awdurdod Tân ac Achub
Gogledd Cymru**

Cyflwyniad gan Dawn Docx, Prif Swyddog Tân

Mae'r Datganiad Naratif hwn wedi'i gynllunio i helpu darllenwyr i ddeall yr Awdurdod Tân ac Achub, yr amgylchedd y mae'n gweithredu ynddo, a'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn y Datganiad Cyfrifon.

Ynghyd â manylion ariannol, mae'r Datganiad Naratif hefyd yn esbonio ein gweithgareddau, cynlluniau hirdymor, a chanlyniadau perfformiad. Mae hyn yn rhoi darlun cliriach i ddarllenwyr o waith ehangach yr Awdurdod a'r cyd-destun y mae'n gweithredu ynddo.

Gall y cyfrifon eu hunain fod yn gymhleth, ond rwy'n eich annog i'w hadolygu ynghyd â'r Datganiad Naratif hwn. Gyda'i gilydd, maent yn rhoi crynodeb llawn o'r flwyddyn ariannol a sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2026.

Os oes angen mwy o wybodaeth arnoch neu os oes gennych gwestiynau, mae manylion cyswllt wedi'u cynnwys yn y Datganiad Naratif.

Dawn Docx,

Prif Swyddog Tân

Cyflwyniad i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Mae'r cyfrifon hyn yn ymdrin â'r flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2026 ar gyfer Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru. Mae'r Awdurdod yn cwmpasu ardal ddaearyddol o 2,400 milltir sgwâr gyda phoblogaeth amcangyfrifedig o tua 700,000 o bobl. Mae 44 o orsafoedd tân yng Ngogledd Cymru – 8 gorsaf llawn amser a 36 gorsaf ar alwad.

Yn ogystal ag ymateb brys, mae'r Awdurdod wedi ymrwmo i ddiogelwch cymunedol ac atal tanau, ynghyd ag ymateb mewn argyfwng. Rydym yn gweithio gydag ysgolion, busnesau a grwpiau cymunedol lleol i addysgu pobl am ddiogelwch ac yn rhannu negeseuon pwysig.

Mae'r Awdurdod yn cynnwys 28 o gynghorwyr etholedig o chwe awdurdod unedol Gogledd Cymru. Poblogaeth ardal y Cyngor cyfansoddol sy'n pennu nifer y cynrychiolwyr. Mae rhagor o wybodaeth am yr Awdurdod, ei aelodau a'i gyfrifoldebau ar gael ar dudalennau'r Awdurdod Tân ar ein gwefan.

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cael ei arwain gan Brif Swyddog Tân a Thîm Arweinyddol y Gwasanaeth. Mae hyn yn cynnwys Uwch Swyddogion a Rheolwyr sy'n arwain yr adrannau sy'n cefnogi ein swyddogaethau ar yr ochr weithredol a chorfforaethol allweddol.

Ein hegwyddorion

Yn GTAGC, rydym yn cael ein harwain gan ein hegwyddorion sy'n llywio ein gweithredoedd a'n penderfyniadau. Sef:

Mae'r egwyddorion hyn yn ein helpu i ddarparu gwasanaethau o ansawdd uchel a chynnal ymddiriedaeth a diogelwch y cymunedau yr ydym yn eu gwasanaethu.

Ynglŷn â'n Hardal Gwasanaeth

Adnoddau

 44 gorsaf dân

 54 injan dan rheng flaen

 41 peiriant arbennig gan gynnwys cychod achub a pheiriannau cyrraedd yn uchel

 979 o staff gyda **30%** ohonynt yn siaradwyr Cymraeg rhugl

Gweithgareddau Atal ac Amddiffyn

 Cwblhawyd **19,376** o Archwiliadau Diogel ac Iach

 Cynhaliwyd **530** o archwiliadau busnes

 64 o sgysiau diogelwch gyda **4,645** o blant a phobl ifanc

 20 o gysiau ffenics gyda **172** o gyfranogwyr yn cwblhau'r rhaglen

Gweithgareddau ymateb

 Deliwyd â **15,972** o alwadau brys

 Wedi mynychu **6,611** o ddigwyddiadau brys

 Mynychwyd **2,040** o danau gyda **35** ohonynt yn danau gwyllt

 3,209 fo alwadau diangen

Llywodraethiant a Rheoli Risg

Yn ystod blwyddyn ariannol 2025/26, parhaodd y Gwasanaeth i gryfhau ei drefniadau llywodraethiant a rheoli risg i gefnogi gwneud penderfyniadau tryloyw, atebol ac effeithiol.

Crynodeb o Risgiau Allweddol ac Ansicrwydd

Mae'r Gwasanaeth yn gweithredu mewn amgylchedd risg cymhleth ac esblygol. Roedd y prif risgiau ac ansicrwydd a nodwyd yn ystod y flwyddyn yn cynnwys:

Buddsoddiad cyfalaf mewn cyfleusterau hyfforddi – Mae ansicrwydd mewn ariannu cyfalaf yn y dyfodol yn cyflwyno risg y gall hyfforddiant a chyfleusterau ddod yn anaddas-i'r-diben os nad oes digon o fuddsoddiad ar gael i gynnal a gwella'r ystâd.

Seiberddiogelwch a gwydnwch gwybodaeth – Mae'r Gwasanaeth yn parhau i wynebu risg uwch sy'n deillio o'r dirwedd bygythiad seiber sy'n esblygu.

Gweinyddu pensiynau a chymhlethdod rheoleiddio – Mae rheoliadau pensiwn cymhleth a heriau cyfreithiol parhaus yn creu risg na fydd dyddiadau cau statudol yn cael eu bodloni.

Capasiti'r gweithlu ac argaeledd yr ochr weithredol - Mae heriau wrth recriwtio a chadw digon o staff, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig, yn peri risg i gynnal argaeledd offer a gwydnwch gweithredol.

Systemau critigol – Mae'r Gwasanaeth yn parhau i reoli risgiau sy'n gysylltiedig â chynnal a chadw a pharhad systemau critigol.

Rheoli Risg a'r Ystafell Reoli

Mae rheoli risg wedi'i ymgorffori o fewn prosesau cynllunio strategol, gwneud penderfyniadau a rheoli perfformiad. Mae risgiau allweddol yn cael eu cofnodi yn y gofrestr risg ac yn cael eu hadolygu'n rheolaidd gan Dîm Arweinyddol y Gwasanaeth a phwyllgorau perthnasol, gyda chamau lliniaru wedi'u nodi, eu monitro a'u diweddarau'n glir i sicrhau bod risgiau'n parhau i fod o fewn archwaeth risg y Gwasanaeth.

Mae GTAGC yn asesu ei brif risgiau ac ansicrwydd, gan gynnwys risgiau ariannol, drwy'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol pum mlynedd (CRhRC) a'r Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol Blynyddol (CRMIP). Mae cynllunio blynyddol yn cyd-fynd â'r CRhRC a'r CRMIP, gan gyfieithu blaenoriaethau i amcanion adrannol. Pan fo'r amcanion hyn yn arwain at risgiau strategol, maent yn cael eu cofnodi ar y Gofrestr Risg ochr yn ochr ag achosion busnes cysylltiedig.

Mae'r Pwyllgor Risg Strategol yn gweithredu o dan gylch gorchwyl y cytunwyd arno ac yn unol â Strategaeth Rheoli Risg y Gwasanaeth. Mae'r Pwyllgor yn cyfarfod bob chwarter i adolygu risgiau strategol a goruchwylio gweithgarwch lliniaru. Rhoddir sicrwydd annibynnol ar effeithiolrwydd trefniadau rheoli risg, llywodraethiant a rheolaeth fewnol trwy archwilio mewnol ac allanol.

Datblygiadau Llywodraethiant Allweddol

Yn ystod y flwyddyn, parhaodd y Gwasanaeth i gryfhau ei drefniadau llywodraethiant, gan gynnwys:

Adolygiad o strwythur llywodraethiant – mireinio strwythurau a rolau pwyllgorau parhaus i roi atebolrwydd a goruchwyliaeth gliriach.

Integreiddio risg i' broses gwneud penderfyniadau – ymgorffori asesiad risg ymhellach mewn cynllunio busnes, adrodd a phenderfyniadau strategol.

Archwilio mewnol – cyflawni trydedd flwyddyn y cynllun archwilio mewnol tair blynedd, gan roi sicrwydd ar effeithiolrwydd rheolaethau mewnol a chydymffurfiaeth â pholisïau a gweithdrefnau.

Blaenoriaethau'r Dyfodol

Wrth edrych ymlaen, bydd y Gwasanaeth yn parhau i gryfhau ei drefniadau llywodraethiant a rheoli risg mewn ymateb i dirwedd weithredol, rheoleiddiol a sefydliadol sy'n esblygu.

Mae blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn i ddod yn cynnwys datblygu'r gallu llywodraethu trwy hyfforddiant a datblygu parhaus ar gyfer Aelodau a swyddogion, ochr yn ochr â gwell perfformiad ac adrodd risg i gefnogi goruchwyliaeth amserol, seiliedig ar dystiolaeth o risgiau ac amcanion strategol.

Bydd yr Awdurdod hefyd yn parhau i baratoi ar gyfer ac ymateb i Ddiwygio Llywodraethiant Gwasanaethau Tân ac

Achub. Bydd y gwaith yn canolbwyntio ar sicrhau bod trefniadau llywodraethu'n parhau i fod yn gadarn, yn dryloyw ac yn addasadwy, tra'n cefnogi effeithiolrwydd gweithredol a hyder y cyhoedd trwy gydol unrhyw drawsnewid.

Ochr yn ochr â'r risgiau sy'n wynebu'r sefydliad, bydd y Gwasanaeth yn parhau i fynd ar drywydd cyfleoedd i wella gwydnwch, effeithlonrwydd a cyflwyno'r gwasanaethau. Mae hyn yn cynnwys cryfhau cydweithio â phartneriaid, buddsoddi mewn datblygu'r gweithlu, gwneud defnydd effeithiol o atebion digidol a rhai sy'n seiliedig-ar ddata, a chynnal ffocws cryf ar atal a diogelwch cymunedol i reoli galw a risg yn y dyfodol.

Datganiad Llywodraethiant Blynyddol

Mae'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol, sy'n cyd-fynd â'r datganiadau ariannol, yn rhoi asesiad manwl o effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Gwasanaeth yn ystod y flwyddyn. Mae'n nodi risgiau allweddol sy'n gysylltiedig â llywodraethiant ac yn nodi'r camau a gymerwyd, ac a gynlluniwyd, i fynd i'r afael â meysydd i'w gwella.

Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth

Mae Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth (SLT) yn cynnwys y Prif Swyddog Tân, y Prif Swyddogion Tân Cynorthwyol, y Rheolwyr Ardal a'r Penaethiaid Adran, gan roi fframwaith arweinyddiaeth gynhwysfawr i oruchwyllo llywodraethiant, rheoli risg a chyflawni gweithredol.

Model Gweithredu

Mae model gweithredu'r Awdurdod Tân yn esbonio sut yr ydym yn gweithio i gadw ein cymunedau'n ddiogel. Mae'n dangos sut yr ydym yn defnyddio ein hadnoddau, rheoli ein gwasanaethau, a chyrraedd ein nodau.

Mae ein prif wasanaethau'n cynnwys:

- **Ymateb Brys:** Ymateb yn gyflym ac yn effeithiol i danau, galwadau gwasanaeth arbennig, a digwyddiadau eraill.
- **Atal a Diogelu:** Hyrwyddo ac addysgu diogelwch tân, cwblhau arolygiadau, a gorfodi rheolau i leihau risg.
- **Ymgysylltu â'r Gymuned:** Gweithio gyda thrigolion, busnesau, a grwpiau lleol i hyrwyddo diogelwch a pharodrwydd.

Rydym yn gwirio ac yn addasu yn rheolaidd sut yr ydym yn defnyddio ein hadnoddau i wneud yn siŵr ein bod yn cwrdd â'n nodau yn effeithlon. Mae hyn yn cynnwys adolygu ein cyllideb, ein staffio, a'n hanghenion offer, yn ogystal ag asesu ein perfformiad a'n heffaith.

Isod mae map o'n holl gyfleusterau ledled Gogledd Cymru.

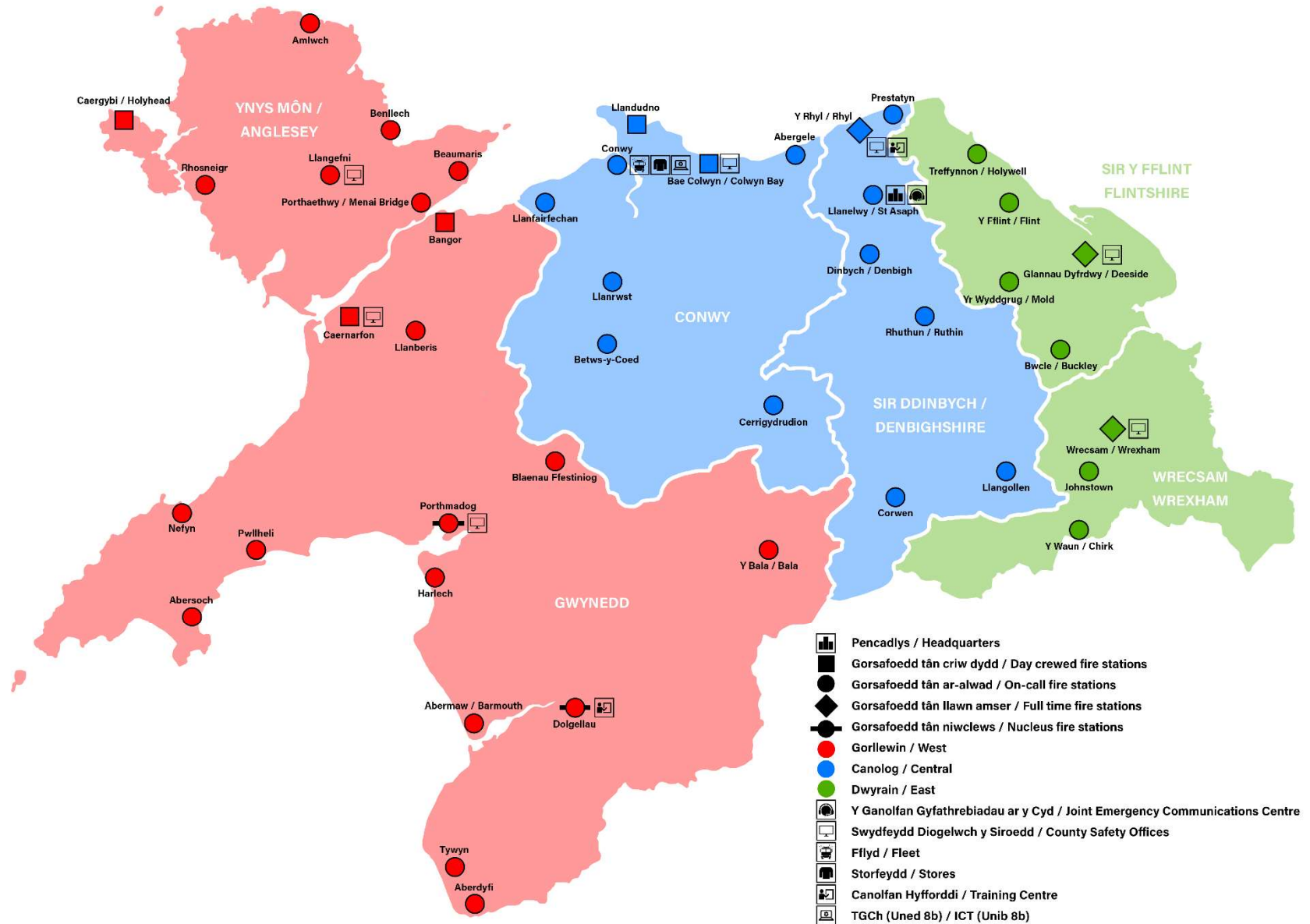
Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys (ECR)

Mae'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys wedi llywio'r gwaith o ddatblygu dull diwygiedig o gynnal darpariaeth frys ledled Gogledd Cymru, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig. Mae'r gwaith hwn wedi canolbwyntio ar wella gwydnwch, rhagweladwyedd argaeledd offer a chynaliadwyedd hir-dymor ymateb i argyfyngau o fewn cyfyngiadau ariannol a gweithlu presennol.

O ganlyniad, cytunwyd ar Gydgytundeb ffurfiol rhwng y Prif Swyddog Tân ac Undeb y Brigadau Tân. Mae'r Cydgytundeb yn nodi'r egwyddorion trosfwaol a'r trefniadau llywodraethiant ar gyfer pecyn o newidiadau gweithredol a gweithlu, gan gynnwys trefniadau criw diwygiedig mewn gorsafoedd dethol.

Mae gweithredu'r Cydgytundeb bellach ar y gweill, gyda chefnogaeth ffrydiau gwaith diffiniedig a threfniadau goruchwylio. Mae cynnydd yn parhau i gael ei fonitro i asesu ei effeithiau gweithredol, gweithlu ac ariannol.

Map Cyfleusterau/Gorsafoddd GTAGC

Cynllun Rheoli Risg Cymunedol

Mae Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024-29 (CRhRC), yn esbonio sut mae'r Gwasanaeth yn nodi ac yn rheoli risgiau ledled Gogledd Cymru, gan amlinellu'r risgiau allweddol sy'n wynebu ein cymunedau ac yn nodi sut y byddwn yn mynd i'r afael â nhw—tra'n parhau i atal ac ymateb i danau ac argyfyngau eraill.

Er mwyn cefnogi'r CRhRC, rydym yn cynhyrchu Cynlluniau Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol blynyddol. Yn ystod y cyfnod hwn, mae'r cynlluniau gweithredu hyn yn manylu ar y camau gweithredu penodol y byddwn yn eu cymryd bob blwyddyn i gyflawni ein nodau a chadw ein cymunedau'n ddiogel. Mae'r cynlluniau hefyd yn cynnwys amcanion llesiant a gwella, yn unol â deddfwriaeth Cymru.

Yn ystod 2025-26 cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus, gan gynnwys sawl digwyddiad ymgysylltu, i gael adborth ar ein Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol arfaethedig ar gyfer 2026-27. Mae'r holl adborth a dderbyniwyd wedi'i ystyried yn unol ag Egwyddorion Gunning, a bydd y cynllun a gymeradwyir ar gael ar ein [gwefan](#).

Perfformiad Blynyddol

Roedd Asesiad Perfformiad Blynyddol GTAGC, a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2025, yn nodi blwyddyn gyntaf y Cynllun Rheoli Risg Corfforaethol pum mlynedd. Roedd yn adolygu perfformiad yn erbyn amcanion blynyddol a myfyrio ar gyflawniadau ar hyd oes y cynllun.

Yn ogystal ag adrodd ar ddangosyddion perfformiad statudol a sector-gyfan, asesodd yr adroddiad gynnydd yn erbyn amcanion gwella a llesiant. Roedd y rhain yn cynnwys gwella diogelwch a gwydnwch cymunedol, gwella cynaliadwyedd amgylcheddol, ac ymgorffori gwerth cymdeithasol mewn caffael.

Roedd yr adroddiad hefyd yn tynnu sylw at ymrwymiad yr Awdurdod i ddatblygu'r gweithlu, ymgysylltu â budd-ddeiliad, ac effeithlonrwydd gweithredol.

Mae'r Asesiad Perfformiad Blynyddol ar gael [yma](#).

Diwylliant a Gwelliant Sefydliadol

Yn ystod 2025/26, parhaodd y Gwasanaeth i weithredu ar ganfyddiadau'r Adolygiad Annibynnol o Ddiwylliant a gynhaliwyd gan Crest Advisory ym mis Chwefror 2025. Mae'r ffocws wedi symud o gynllunio newidiadau i'w rhoi ar waith a gwneud yn siŵr eu bod yn dod yn rhan o ffyrdd bob dydd o weithio. Mae Hyrwyddwyr Diwylliant wedi'u penodi i annog ymddygiad cadarnhaol, cefnogi sgysiau agored, a helpu staff i ymgysylltu â'r rhaglen gwella diwylliant.

Mae'r Cynllun Gwella Diwylliant wedi'i ddiweddarau yn ystod 2025/26 i adlewyrchu blaenoriaethau cyfredol ac adborth gan staff. Mae cynnydd yn cael ei olrhain trwy gamau gweithredu clir ac yn cael ei adrodd trwy'r trefniadau llywodraethiant presennol.

Ceir goruchwyliaeth gan y Bwrdd Gwella Diwylliannol, sy'n cynnwys uwch arweinwyr, Cadeirydd yr Awdurdod, Hyrwyddwr Aelodau EDI a chynrychiolydd Llywodraeth Cymru. Mae hyn yn sicrhau bod cynnydd a risgiau'n cael eu monitro a'u herio'n briodol.

Mae'r Gwasanaeth yn parhau i weithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru a phartneriaid i gefnogi newid diwylliannol hirdymor ac mae'n parhau i fod yn ymrwymedig i roi gweithle diogel, cynhwysol a seiliedig ar werthoedd sy'n cefnogi gwasanaethau cyhoeddus o ansawdd uchel.

Hwb Awen

Gwnaeth yr Awdurdod gynnydd pellach yn ystod y flwyddyn ar ddatblygu Hwb Awen, y ganolfan hyfforddi arfaethedig. Ar ôl cymeradwyo'r Achos Amlinellol Strategol ym mis Hydref 2024, symudodd y gwaith ymlaen i gamau dylunio cynnar a pharatoi technegol i gefnogi'r Achos Busnes Amlinellol.

Canolbwyntiodd camau dylunio cychwynnol RIBA ar anghenion gweithredol, gofynion gofod a sut y byddai gwahanol rannau o'r safle yn gweithio gyda'i gilydd.

Cynhaliwyd ymchwiliadau safle a gwiriadau amgylcheddol yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys arolygon ecolegol a bioamrywiaeth. Roedd y gwaith hwn yn cefnogi dichonoldeb safle, nodi cyfyngiadau a sicrhau bod gofynion amgylcheddol a chynaliadwyedd yn cael eu hystyried o'r camau cynnar.

Mae trefniadau llywodraethu clir yn parhau i fod ar waith, gyda'r prosiect yn cael ei noddi gan Brif Swyddog Tân Cynorthwyol a'i gefnogi gan dîm prosiect pwrpasol. Mae ymgysylltu â budd-ddeiliad mewnol ac allanol wedi parhau er mwyn sicrhau bod cynigion yn adlewyrchu anghenion gweithredol, ystyriaethau gweithlu ac arferion da cydnabyddedig.

Mae Hwb Awen yn parhau i fod yn rhan allweddol o strategaeth hirdymor yr Awdurdod ac mae'n ganolog i gyflawni'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024–2029.

Cynaliadwyedd a newid hinsawdd

Yn 2025/26, gweithiodd yr Awdurdod i weithredu'r cynlluniau datgarboneiddio manwl ar gyfer Fflyd, Gwresogi, Pŵer a Chaffael fel y nodir yn ei Strategaeth Amgylcheddol (2023–2030). Mae'r Gweithgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd wedi monitro cynnydd y Gwasanaeth tuag at darged Sero Net 2030.

Mae'r peilot Olew Llysiau wedi'i Hydrodrin (HVO) fel dewis arall i ddisel wedi parhau yng Ngorsaf Dân Glannau Dyfrdwy. Mae cynlluniau ar waith i osod tanciau HVO ac offer dosbarthu mewn ugain safle erbyn 2030. Dylai hyn liniaru bron i hanner allyriadau carbon uniongyrchol y Gwasanaeth.

Parhaodd y datblygiadau ar System Reoli Amgylcheddol bwrpasol sy'n cyd-fynd ag ISO 14001, gyda'r nod o wella perfformiad amgylcheddol trwy well defnydd o adnoddau a lleihau gwastraff. Disgwylir i'r gweithredu ddechrau yn 2026/27.

Mae arolwg cynhwysfawr o gyflwr ystadau mecanyddol a thrydanol wedi'i gynnal, i lywio'r cynllunio ynghylch amnewid systemau gwresogi hen neu aneffeithlon.

Mae manyleb system wresogi safonol wedi'i datblygu ar gyfer gorsafoedd tân defnydd isel a fydd yn caniatáu i ni osod systemau gwresogi di-garbon am gost sylweddol is fesul safle.

Cafodd cyllid grant ei sicrhau i gefnogi mentrau datgarboneiddio, gan gynnwys hyd at 90% o gost gosod seilwaith gwefru cerbydau trydan a gwaith datgarboneiddio cysylltiedig, ochr yn ochr â chyfraniadau penodedig tuag at brynu cerbydau trydan. Dyfarnwyd cyfanswm o £204k drwy Wasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru.

Mae gwaith partneriaeth sylweddol wedi digwydd, gyda'r Gwasanaeth yn cefnogi'r gwaith o ddatblygu Asesiad Risg Newid Hinsawdd rhanbarthol ar gyfer partneriaid y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Cyhoeddodd yr Awdurdod ei Adroddiad Bioamrywiaeth a'i Gynllun Gweithredu tair blynedd, gan fanylu ar y cynnydd a wnaed hyd yma a chynllun gwaith uchelgeisiol a gynigiwyd ar gyfer y cyfnod hyd at 2028.

Perfformiad Ariannol

Mae'r Awdurdod yn parhau i fod yn ymrwymedig i ddarparu gwasanaethau atal tân, amddiffyn ac ymateb brys o ansawdd uchel ar draws ei gymunedau. Yn ystod 2025/26, parhaodd yr Awdurdod i weithredu o fewn amgylchedd ariannol heriol, a nodweddir gan bwysau chwyddiant parhaus, cynnydd mewn costau'r gweithlu, ac ansicrwydd parhaus ar draws tirwedd ariannu ehangach y sector cyhoeddus.

Er mwyn cefnogi cynaliadwyedd ariannol, ailddatganodd yr Aelodau'r Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig ar gyfer 2026-30 a chymeradwyodd gyfraniadau cynyddol gan yr awdurdodau cyfansoddol ar gyfer 2025/26 o 5.15% ar ôl eu haddasu ar gyfer cynnydd SCAPE ac Yswiriant Gwladol Cyflogwyr. Cefnogwyd hyn gan y defnydd cynlluniedig a darbodus o gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi a mesurau nad ydynt yn rheolaidd i sicrhau bod effeithiolrwydd gweithredol a diogelwch cymunedol yn cael eu cynnal tra bod pwysau cost tymor hwy yn parhau i gael eu datrys.

Roedd pwysau'r gweithlu yn parhau i fod yn faes ffocws allweddol yn ystod y flwyddyn, yn enwedig mewn perthynas â recriwtio a chadw mewn rolau arbenigol a rolau sydd wedi'u cadw. Parhaodd y cynnydd o ran gweithredu argymhellion y gweithlu y cytunwyd arnynt a chysoni trefniadau lleol â thrafodaethau cenedlaethol ar dâl, telerau ac amodau. Cynhaliwyd gwaith datblygu pellach hefyd yn ystod y flwyddyn ar y model Darpariaeth Frys diwygiedig, gan adeiladu ar

ganlyniadau ymgynghoriad cyhoeddus 2023 ac ymgysylltu dilynol â budd-ddeiliad.

Er gwaethaf y pwysau parhaus hyn, cynhaliodd yr Awdurdod sefyllfa ariannol sefydlog trwy gydol 2025/26 trwy fonitro'r gyllideb yn cadarn, rheoli swyddi gwag, a chynhyrchu incwm yn ystod y flwyddyn. Wrth edrych ymlaen, mae'r Awdurdod yn parhau i flaenoriaethu rheoli chwyddiant cyflogau, pensiwn a chwyddiant nad ydynt yn gyflogau, tra'n sicrhau bod penderfyniadau ariannol yn parhau i fod yn cyd-fynd â gwydnwch gweithredol, rheoli risg, a chyflawni amcanion strategol.

Perfformiad Refeniw

Adroddodd yr Awdurdod warged o £121k ar gyfer 2025/26 ar ôl cymhwyso addasiadau cyfrifyddu statudol ac adleoliadau i gronfeydd wrth gefn. Mae hyn yn cymharu â rhagolwg alldro o £134k ddiwedd mis Mawrth.

Cynyddodd cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio £904k yn ystod y flwyddyn, gan ddod â'r cyfanswm i £11,783k. Mae'r cronfeydd wrth gefn hyn wedi'u neilltuo ar gyfer cefnogi gofynion gwasanaeth parhaus, gan gynnwys hawliadau yswiriant disgwylidig a disodli pecyn tân. Rhagwelir y bydd lefelau cronfeydd wrth gefn yn lleihau yn y blynyddoedd i ddod wrth i'r ymrwymadau hyn gael eu cyflawni. Ceir rhagor o fanylion yn Nodyn 8 o'r Datganiad o Gyfrifon.

Crynodeb Refeniw

2025/26	Cyllideb (£'000)	Alldro (£'000)	Cronfeydd Wrth Gefn (£'000)	CERA (£'000)	Cyfanswm (£'000)	Amrywiant (£000)	Amrywiant (%)
Gweithwyr	38,233	36,871	548		37,419	(814)	-2.1%
Adeiladau	2,818	3,344			3,344	526	18.7%
Trafnidiaeth	1,327	1,582	89		1,671	344	26.0%
Cyflenwadau	6,182	5,333	(30)		5,303	(879)	-14.2%
Taliadau Trydydd Parti	367	429			429	62	16.9%
Cyllid Cyfalaf a Thaliadau	4,501	2,568		2,338	4,906	405	9%
Incwm	(1,039)	(1,557)	151		(1,406)	(367)	35%
Defnydd o Gronfeydd wrth Gefn	(601)						
Is-Gyfanswm	51,788	48,571	758	2,338	51,667	(121)	-0.2%
Ardollau	(51,788)	(51,788)			(51,788)	0	0.0%
Sefyllfa Alldro					(121)	(121)	0.2%

Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio

Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio	Balans 31 Mawrth 2025	Trosglwyddiadau (i mewn)/allan 2025/26	Balans 31 Mawrth 2026
	£'000	£'000	£'000
Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	(8,938)	(759)	(9,697)
Cronfa Gyffredinol	(1,871)	(121)	(1,989)
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn	(73)	(24)	(97)
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio	(10,882)	(904)	(11,783)

Perfformiad Cyfalaf

Cymeradwyodd yr Awdurdod raglen gyfalaf o £6,100k ym mis Ionawr 2025, wedi'i hategu gan £2,589k o gyllid a drosglwyddwyd o flynyddoedd blaenorol. Cyfanswm y gwariant cyfalaf ar gyfer 2025/26 oedd £5,008k, gyda dadansoddiad manwl o'r cynlluniau isod.

Oherwydd llithriad prosiect, bydd tua £3,885k yn cael ei gario ymlaen i 2025/26 i gwblhau'r cynlluniau parhaus. Mae'r Awdurdod yn parhau i fonitro cyflawni cyfalaf yn fanwl, gyda gwell prosesau craffu a chynllunio bellach ar waith.

Ariannu Cyfalaf

Yn ystod y flwyddyn, derbyniodd yr Awdurdod hefyd grant cyfalaf gan Lywodraeth Cymru i gefnogi mentrau datgarboneiddio, ar gyfer cyfleusterau a seilwaith gwefru cerbydau trydan, ochr yn ochr â chyfraniadau penodedig tuag at brynu cerbydau trydan. Mae'r buddsoddiadau hyn yn cyfrannu at wydnwch hirdymor yr Awdurdod.

Cyllid	Swm £000
Cyllid Grant	204
Cyfraniadau	2,338
Benthyca	2,466
Cyfanswm	5,008

Cynllun	Dyranid	Gwirioneddol	Arian Treigl
	£'000	£'000	£'000
Cerbydau	3,193	1,751	1,460
Adeiladau	3,199	1,997	1,431
TT	550	152	245
Cyfarpar	1,747	904	749
Rhaglen Gyfalaf	8,689	4,804	3,885
Cyllid Grant yn ystod y flwyddyn			
Cerbydau Trydan		57	
Gwefru Trydanol		89	
Gwaith cynaliadwyedd		58	
Cyfanswm	8,689	5,008	3,885

*Mae'r gwariant ar gerbydau yn eithrio unrhyw asedau wedi'u prydlesu.

Hwb Awen

Mae'r gwariant cyfalaf cronus ar Hwb Awen wedi'i gynnwys o fewn Adeiladau yn y tabl uchod ac mae'n gyfanswm o £1,231k ar ddiwedd y flwyddyn (£11k yn 2024/25), gyda chostau pellach yn ofynnol yn 2026/27 i symud y prosiect ymlaen i Borth RIBA 4.

Rheoli Trysorlys

Parhaodd yr Awdurdod i gydymffurfio â'i Strategaeth Rheoli Trysorlys trwy gydol 2025/26. Arhosodd benthycu a buddsoddiadau o fewn y terfynau cymeradwy, ac nid adroddwyd am unrhyw ddiffygdlu. Roedd incwm buddsoddi yn fwy na disgwyliadau'r gyllideb, ac roedd sefyllfa fenthycu net yr Awdurdod ar ddiwedd y flwyddyn £15,756k, sydd yn is na'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf.

Mae'r Awdurdod yn parhau i weithio gyda Chynghorydd Trysorlys, Arlingclose, i gynllunio a rheoli risg cyfradd llog a strategaeth fenthycu yn effeithiol.

Costau Pensiynau

Cyfanswm cyfraniadau'r cyflogwr i Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân oedd £5,437k, gyda thaliadau pensiwn i aelodau wedi ymddeol yn £10,872k, a chymudo pensiynau a buddion ymddeol cyfandaliad yn dod i gyfanswm o £3,332k. Mae'r cynllun yn parhau i fod heb ei ariannu, gyda'r rhwymedigaeth yn cynyddu i £232,624k wedi'i yrru gan enillion actiwaraidd o newidiadau mewn rhagdybiaethau ariannol.

Ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, parhaodd cyfradd sylfaenol y cyflogwr ar 18.3%, a parhaodd yr un gostyngiad cyfradd eilaidd o £548k i gael ei gymhwyso.

Rhagolwg

Llif Arian ac Ystyriaethau ar gyfer y Dyfodol

Cynhaliodd yr Awdurdod sefyllfa arian parod gref trwy gydol 2025/26, a hynny wedi'i gefnogi yn sgil cael praeseptau'n brydlon a gwaith rheoli trysorlys gweithredol.

Wrth edrych ymlaen, gall amseru prosiectau cyfalaf effeithio ar lif arian yn y dyfodol - yn enwedig datblygiad y Ganolfan Hyfforddi. Mae'r Awdurdod yn parhau i fonitro hylifedd yn fanwl, gan ddefnyddio buddsoddiadau tymor byr a chynllunio senarios i sicrhau digon o hyblygrwydd i fodloni ymrwymadau gweithredol a chyfalaf. Darperir cyngor arbenigol gan Arlingclose, gan gefnogi dull yr Awdurdod o wneud penderfyniadau trysorlys darbodus a gwybodus.

Pwysau Cyllidebol a Lliniaru ar gyfer y Dyfodol

Mae'r Awdurdod yn parhau i wynebu pwysau costau cynyddol a'r galw cynyddol am wasanaethau. Er bod cyllideb 2025/26 wedi'i chymeradwyo gan yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn, nodir pwysau cyllidebol yn y dyfodol a bylchau cyllido cysylltiedig yn y [Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig](#).

Ystyriaeth o Adran 114

Adolygodd yr Awdurdod ganllawiau wedi'u diweddarau gan y CIPFA ynghylch cyhoeddi hysbysiad Adran 114, pan fydd Trysorydd yn hysbysu awdurdod eu bod yn mynd i dorri'r gofyniad cyfreithiol i gydbwyso eu cyllideb refeniw. Er gwaethaf y pwysau ariannol sy'n wynebu'r sector cyhoeddus yn ehangach, cynhaliodd yr Awdurdod oruchwyliaeth ariannol gref trwy gydol y flwyddyn, gan gynnwys monitro rheolaidd ar gyllidebau, cronfeydd wrth gefn, a risgiau sy'n dod i'r amlwg.

Ni chafodd hysbysiad Adran 114 ei ystyried yn angenrheidiol ar unrhyw adeg. Mae hyn yn adlewyrchu ymrwymiad yr Awdurdod i reolaeth ariannol gadarn a'i ddull rhagweithiol o ddiogelu gwasanaethau cyhoeddus a sicrhau cynaliadwyedd tymor hir.

Gwybodaeth Bellach

Mae rhagor o wybodaeth am y cyfrifon hyn ar gael gan Elgan Roberts, Pennaeth Cyllid a Chaffael Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Pencadlys, Ffordd Salisbury, Llanelwy, LL17 0JJ.

Mae gan aelodau o'r cyhoedd sydd â diddordeb hawl statudol i archwilio'r cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau.

Ar yr adeg briodol, hysbysebhir argaeledd y cyfrifon i'w harchwilio ar wefan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

<https://www.tangogleddcymru.llyw.cymru/awdurdod-tan-ac-achub/ariannol/>

Diolchiadau

Fel Swyddog Adran 151, a benodwyd ar 1 Mai 2026, mae'n bleser gennyf lofnodi fy set gyntaf o gyfrifon ar gyfer Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru.

Wrth wneud hynny, hoffwn fynegi fy niolch diffuant i gydweithwyr ar draws y sefydliad sydd wedi cyfrannu at baratoi'r Adroddiad Naratif hwn a'r Datganiad Cyfrifon ehangach. Yn benodol, hoffwn gydnabod proffesiynoldeb ac ymroddiad parhaus y tîm Cyllid, y mae eu hymdrechion wedi sicrhau cyflwyno adroddiadau ariannol yr Awdurdod yn brydlon ac yn gywir.

Hoffwn hefyd ddiolch i'n partneriaid a'n rhanddeiliaid am eu cefnogaeth barhaus a'u hymgysylltiad adeiladol drwy gydol 2025/26.

Helen MacArthur

**Prif Swyddog Tân Cynorthwyol a Swyddog S151
Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU AM Y DATGANIAD O GYFRIFON

Cyfrifoldebau'r Awdurdod

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud y canlynol:

- gwneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn gywir ac i sicrhau bod gan un o'i swyddogion y cyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y cyfryw swyddog yw'r Trysorydd
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd darbodus, effeithlon ac effeithiol o adnoddau ac i ddiogelu ei asedau
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

Ardystiad Yr Awdurdod

Rwy'n cymeradwyo Datganiad o Gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2026.

Llofnod _____ Dyddiad _____

Y Cynghorydd, Cadeirydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

CYFRIFOLDEBAU'R TRYSORYDD

Y Swyddog Adran 151 sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn unol ag arferion priodol fel y nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod).

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon, mae'r Swyddog Adran 151 wedi:

- dethol polisiau cyfrifyddu addas, ac yn wedi eu defnyddio'n gyson
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol a darbodus
- cydymffurfio â'r Cod Ymarfer
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol a oedd yn gyfoes
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysonderau eraill.

Ardystiad Y Swyddog Adran 151

Rwy'n tystio bod y cyfrifon yn darparu golwg gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2026, ynghyd â'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

Llofnod: _____ Dyddiad: 28/05/2026

Swyddog Adran, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

[Adroddiad Archwilwyr Annibynnol i'w mewnosod yma]

[Adroddiad Archwilwyr Annibynnol i'w mewnosod yma]

[Adroddiad Archwilwyr Annibynnol i'w mewnosod yma]

[Adroddiad Archwilwyr Annibynnol i'w mewnosod yma]

DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID

Mae'r datganiad hwn yn dangos sut mae gwariant blynyddol yn cael ei ddefnyddio a'i ariannu o adnoddau (grantiau, cyfraniadau ac ati) gan awdurdodau lleol o'i gymharu ag adnoddau a ddefnyddir neu a enillir gan awdurdodau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau yn unol â'r math o wariant yr eir iddo. Caiff Incwm a Gwariant y cyfrifir amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol (GAAP) eu cyflwyno'n llawnach yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2024/25				2025/26		
Gwariant Net sy'n Daladwy i Falans y Gronfa Gyffredinol £'000	Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu £'000	Gwariant Net yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr £'000		Gwariant Net sy'n Daladwy i Falans y Gronfa Gyffredinol £'000	Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu £'000	Gwariant Net yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr £'000
46,713 (48,549)	(9,456) 10,308	37,257 (38,241)	Darparu Gwasanaethau Tân Incwm a Gwariant Arall	50,909 (51,788)	(11,506) 11,699	39,403 (40,089)
(1,836)	852	(984)	Diffyg (neu Warged) ar Ddarparu Gwasanaethau	(879)	193	(686)

2024/25				2025/26		
Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd y Gronfa Gyffredinol £'000	Cyfanswm y Gronfa Gyffredinol £'000		Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd y Gronfa Gyffredinol £'000	Cyfanswm y Gronfa Gyffredinol £'000
(1,575) (1,836)	(7,519)	(9,094) (1,836)	Dygwyd Ymlaen (Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(1,871) (879)	(9,011) 0	(10,882) (879)
	48	48	Trosglwyddo rhwng Balans y Gronfa Gyffredinol a Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso	0	0	0
1,540	(1,540)	0	Trosglwyddo rhwng Balans y Gronfa Gyffredinol a Chronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol a Glustnodwyd	759	(783)	(24)
(1,871)	(9,011)	(10,882)	Balans Terfynol y Gronfa Gyffredinol	(1,989)	(9,794)	(11,783)

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

Mae'r datganiad hwn yn dangos y gost gyfrifo yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol (GAAP), yn hytrach na'r swm sydd i'w ariannu o gyfraniadau. Mae gwariant yr Awdurdod yn cael ei ariannu gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru yn unol â rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddu. Dangosir y sefyllfa cyfrannu yn y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid ac yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

2024/25				2025/26			
Gwariant £'000	Incwm £'000	Net £'000		Nodyn	Gwariant £'000	Incwm £'000	Net £'000
39,032	(1,775)	37,257	Darparu Gwasanaethau Tân		40,960	(1,557)	39,403
39,032	(1,775)	37,257	Cost Gwasanaethau		40,960	(1,557)	39,403
56	0	56	Gwariant Gweithreu Arall		2	0	2
11,352	(182)	11,170	Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	9	12,125	(224)	11,901
0	(49,467)	(49,467)	Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	10	0	(51,992)	(51,992)
		(984)	(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau				(686)
0	(2,003)	(2,003)	(Gwarged) neu ddiffyg ar Ailbrisio Eiddo, ac Asedau Offer	18	0	(318)	(318)
		(26,136)	Ailfesur yr Ymrwymiad Buddion Diffiniedig Net	18			22,564
		(28,139)	(Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr Arall				22,246
		(29,123)	Cyfanswm (Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr				21,560

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiad yn y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd sydd gan yr Awdurdod, wedi'i ddadansoddi'n gronfeydd defnyddiadwy' (sef y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu i leihau cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol) a chronfeydd eraill. Mae'r Gwarged neu'r (Diffyg) ar y llinell Darparu Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Awdurdod, a dangosir rhagor o fanylion am hynny yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol sydd angen eu codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol, sy'n cael ei hariannu gan gyfraniadau gan y chwe awdurdod cyfansoddol. Mae'r llinell Cynnydd / Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd a Glustnodwyd yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol cyn i'r Awdurdod wneud unrhyw drosglwyddiadau dewisol i'r cronfeydd a glustnodwyd ac ohonynt.

Mae'r symudiadau mewn 'Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio' mewn cyfrifyddu llywodraeth leol yn syniadol eu natur, gan adlewyrchu'n bennaf newidiadau mewn prisiau asedau (megis adeiladau neu rwymedigaethau pensiwn). Mae'r rhain yn ffigurau ar bapur, yn hytrach na ffigurau wedi'u cefnogi gan arian parod, ac ni ellir eu gwario ar wasanaethau.

2025/26		Nodyn	Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd wrth Gefn a Grantiau a Glustnodwyd £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Derbyniadau Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio £'000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod £'000
Balans ar 31 Mawrth 2025			(1,871)	(8,938)	0	(73)	(10,882)	176,422	165,540
Symudiad mewn cronfeydd wrth gefn yn 2025/26									
Gwarged neu (Ddiffyg) ar Gwasanaethau			(686)	0	0	0	(686)	0	(686)
Unrhyw Wariant ac Incwm Cynhwysfawr Arall			0	0	0	0	0	22,246	22,246
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr			(686)	0	0	0	(686)	22,246	21,560
Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu		7	(219)	0	0	0	(219)	219	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn Symudiadau i Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd			(905)	0	0	0	(905)	22,465	21,560
Trosglwyddiadau Eraill i/o Gronfeydd Wrth Gefn		8	783	(759)	0	(24)	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2025/26		6	(121)	(759)	0	(24)	(905)	22,465	21,560
Balans ar 31 Mawrth 2026			(1,989)	(9,697)	0	(97)	(11,783)	198,887	187,100

2024/25		Nodyn	Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd wrth Gefn a Grantiau a Glustnodwyd £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Derbyniadau Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiwyd £'000	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio £'000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod £'000
Balans ar 31 Mawrth 2024			(1,575)	(7,398)	(48)	(73)	(9,094)	203,757	194,663
Symudiad mewn cronfeydd wrth gefn yn 2024/25									
Gwarged neu (Ddiffyg) ar Gwasanaethau			(984)	0	0	0	(984)	0	(984)
Unrhyw Wariant ac Incwm Cynhwysfawr Arall			0	0	0	0	(28,139)	(28,139)	(28,139)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr			(984)	0	0	0	(984)	(28,139)	(29,123)
Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu		7	(804)	0	0	0	(804)	804	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn Symudiadau i Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd			(1,788)	0	0	0	(1,788)	(27,335)	(29,123)
Trosglwyddiadau Eraill i/o Gronfeydd Wrth Gefn		8	1,492	(1,540)	48	0	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2024/25		6	(296)	(1,540)	48	0	(1,788)	(27,335)	(29,123)
Balans ar 31 Mawrth 2025			(1,871)	(8,938)	0	(73)	(10,882)	176,422	165,540

Y FANTOLEN

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth, ar ddyddiad y Fantolen, yr asedau a'r ymrwymadau a gydnabyddir gan yr Awdurdod. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai ymrwymadau) yn cael eu cyfateb gan y cronfeydd sydd gan yr Awdurdod. Adroddir ynghylch cronfeydd mewn dau gategori. Y categori cyntaf o gronfeydd yw cronfeydd defnyddiadwy sef cronfeydd y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal lefel ddarbodus o gronfeydd ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (e.e. y Gronfa Dderbyniadau na ellir ond ei defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Yr ail gategori o gronfeydd yw'r rhai nad yw'r Awdurdod yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn o gronfeydd yn cynnwys cronfeydd sy'n dal enillion na wireddwyd a cholledion (e.e. y Gronfa Ailbrizio), pryd na fyddai symiau ond ar gael i ddarparu gwasanaethau os caiff yr asedau eu gwerthu; ac mae cronfeydd sy'n dal gwahaniaethau amseru yn cael eu dangos yn y llinell Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd 'Addasiadau rhwng y sail cyfrifyddu a'r sail ariannu o dan reoliadau.'

31 Mawrth 2025 £'000		Nodyn	31 Mawrth 2026 £'000
63,041	Eiddo, Peiriannau ac Offer	11	65,589
99	Asedau Anniriaethol	11	197
103	Dyledwyr Tymor Hir	14	113
63,243	Asedau Tymor Hir		65,899
663	Rhestrau Stoc	13	813
2,439	Dyledwyr Tymor Byr	14	1,896
2,523	Buddsoddiadau Tymor Byr	15	2,624
5,625	Asedau Cyfredol		5,333
(10,791)	Benthyca Tymor Byr	12	(4,203)
(375)	Darpariaethau	17	(322)
(6,045)	Credydwyr Tymor Byr	16	(8,799)
(173)	Rhwymedigaeth Les Tymor Byr	29	(209)
(17,384)	Ymrwymadau Cyfredol		(13,533)
(208,143)	Rhwymedigaeth Pensiwn	18	(232,624)
0	Darpariaethau Tymor Hir	17	0
(425)	Rhwymedigaeth Les Tymor Hir	29	(505)
(8,456)	Benthyca Tymor Hir	12	(11,674)
(217,024)	Rhwymedigaethau Tymor Hir		(244,803)
(165,540)	Asedau Net		(187,104)
(10,882)	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	8	(11,783)
176,422	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio	18	198,887
165,540	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn		187,104

DATGANIAD LLIF ARIAN

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau yn arian a chyfwerth ag arian yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Awdurdod yn creu ac yn defnyddio arian a chyfwerth ag arian trwy gategoreiddio llif arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llif arian net sy'n deillio o'r gweithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o'r graddau y mae gweithrediadau'r Awdurdod yn cael eu hariannu trwy gyfraniadau ac incwm grant neu gan dderbynwyr y gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae'r gweithgareddau buddsoddi yn dangos y graddau y mae'r all-lifiadau arian wedi eu gwneud ar gyfer adnoddau sydd â'u bwriad o gyfrannu at y modd y gall yr Awdurdod ddarparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae'r llifoedd arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol wrth ragweld ceisiadau o lifiadau arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthycu) i'r Awdurdod.

2024/25 £'000		Nodyn	2025/26 £'000
(984)	(Gwarged)/Diffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau		(686)
(4,615)	Addasiadau i'r (Gwarged) neu Ddiffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau ar gyfer Symudiadau nad ydynt yn Arian	19	(7,622)
(437)	Addasiadau ar gyfer Eitemau sydd yn y (Gwarged) neu Ddiffyg net wrth Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi neu Ariannu	19	(429)
(6,036)	Llifoedd Arian Net o Weithgareddau Gweithredu	19	(8,737)
7,508	Gweithgareddau Buddsoddi	20	5,214
(1,022)	Gweithgareddau Cyllido	21	3,422
450	(Cynnydd) neu Ostyngiad Net mewn Arian a Chyfwerth ag Arian		(101)
(2,973)	Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddechrau'r Cyfnod adrodd		(2,523)
(2,523)	Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddiwedd y Cyfnod adrodd	15	(2,624)

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Mae'r nodiadau'n rhoi gwybodaeth am sail y gwaith o baratoi'r datganiadau ariannol a'r polisïau cyfrifyddu penodol a ddefnyddiwyd. Maent yn darparu gwybodaeth nad yw'n cael ei chyflwyno yn unlle arall yn y datganiadau ariannol ac sy'n berthnasol er mwyn deall y cyfrifon.

1 SAFONAU CYFRIFYDDU SYDD WEDI CAEL EU CYHOEDDI OND NAD YDYNT WEDI'U MABWYSIADU ETO

Lle mae Safon newydd wedi'i chyhoeddi ond nad yw wedi'i mabwysiadu gan y Cod eto, mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu gwybodaeth sy'n ymwneud ag effaith y newid mewn cyfrifyddu. Y newidiadau a gyflwynir gan God 2026/27 lle mae datgeliadau'n ofynnol yn natganiadau ariannol 2025/26 yw:

- a) **Diwygiadau i FRS 102 Y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon (Diwygiadau i asedau Treftadaeth)** a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2024
- b) **Diwygiadau i Ddosbarthiad a Mesur Offerynnau Ariannol (Diwygiadau i IFRS 9 ac IFRS 7)** a gyhoeddwyd ym mis Mai 2024
- c) **Gwelliannau blynyddol i safonau cyfrifyddu IFRS – Cyfrol 11** a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2024
- d) **Contractau sy'n Cyfeirio at Drydan sy'n Ddibynnol ar Natur (Diwygiadau i IFRS 9 ac IFRS 7)** a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2024

Nid yw'r Awdurdod yn disgwyl y bydd mabwysiadu eitemau a) i d) yn arwain at newidiadau o bwys i gydnabyddiaeth na mesur y symiau a adroddir yn y datganiadau ariannol, a rhagwelir mai cyfyngedig fydd y defnydd o'r diwygiadau hyn.

2 DYFARNIADAU HOLLBWYSIG WRTH GYMHWYSO POLISIAU CYFRIFYDDU

Mae polisïau cyfrifyddu yn cyfeirio at yr egwyddorion, y sail, y confensiynau, y rheolau a'r arferion penodol a gymhwysir gan awdurdod wrth baratoi a chyflwyno datganiadau ariannol.

Wrth gymhwyso'r polisïau cyfrifyddu a nodir yn Atodiad 1, mae'r Awdurdod wedi gorfod gwneud rhai penderfyniadau barnol ynghylch trafodion cymhleth neu rai sy'n cynnwys ansicrwydd ynghylch digwyddiadau yn y dyfodol. Mae'r farn allweddol yn y Datganiad Ariannol fel a ganlyn:

- Mae graddfa uchel o ansicrwydd ynghylch lefelau cyllido'r dyfodol ar gyfer llywodraeth leol yn ei chyfanrwydd. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i ddangos y gallai asedau'r Awdurdod gael eu niweidio o ganlyniad i'r angen i ostwng lefelau darparu gwasanaethau.

3 RHAGDYBIAETHAU A WNEIR AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU PWYSIG ERAILL O AMCANGYFRIF AC ANSICRWYDD

Mae'r datganiad o gyfrifon yn cynnwys ffigurau amcangyfrifedig sy'n seiliedig ar ragdybiaethau a wnaed gan yr awdurdod ynglŷn â'r dyfodol neu eu bod fel arall yn ansicr. Llunnir amcangyfrifon gan ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan nad oes modd pennu balansau gyda sicrwydd, gallai canlyniadau gwirioneddol fod yn sylweddol wahanol i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r prif eitemau ym Mantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2026, y mae risg sylweddol y bydd angen addasiad perthnasol ar eu cyfer yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod fel a ganlyn:

Eiddo, Peiriannau ac Offer - Mae'r Awdurdod yn ailbrisio ei asedau bob 5 mlynedd as sail mynegeo, hynny yw, y newidiadau a fu yn y farchnad yn y pum mlynedd ers y ailbrisiad diwethaf. Mae mynegeo'n offeryn i gymhwyso brasamcan o newidiadau yn y farchnad, ac mae'r dewis o fynegai yn fater o farn a wneir yng nghyd-destun darparu amcangyfrif rhesymol o'r symudiad yng ngwerth ased ers y flwyddyn flaenorol. Mae'n bosibl y gallai gwerth eiddo barhau i amrywio, yn enwedig yn ystod cyfnodau o ansicrwydd economaidd, gyda risg o wahaniaeth mewn gwerthoedd wedi'u mynegeo o'i gymharu â'r gwerthusiadau proffesiynol a gynhyrchwyd gan dystiolaeth y farchnad yn yr ailbrisiad pum mlynedd.

Mae prisiadau'n seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyflwr asedau, bywyd defnyddiol, gwerthoedd gweddilliol ac amodau'r farchnad. Mae'r dyfarniadau hyn yn seiliedig ar y wybodaeth orau sydd ar gael ac yn cael eu gwneud gan briswyr cymwys.

Cwblhawyd yr ailbrisiad llawn diwethaf ar 31 Mawrth 2023. Oherwydd bod data pellach ar gael mewn perthynas â phrisio gorsafoedd tân, mae adolygiad wedi'i gwblhau, o holl adeiladau'r orsaf, ar 31 Mawrth 2024. Mae mynegeo wedi'i gymhwyso i'r gwerth cario ymlaen yn 2025/26 gan ddefnyddio mynegeion sy'n rhoi'r adlewyrchiad gorau o yrwyr cost sylfaenol pob dosbarth o asedau.

Darperir rhagor o wybodaeth yn y Polisiâu Cyfrifyddu ac yn y nodyn Eiddo, Peiriannau ac Offer.

Ymrwymiad Pensiwn - Mae'r amcangyfrif o'r rhwymedigaeth net i dalu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau cymhleth sy'n ymwneud â'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau yn cynyddu yn unol â hi, newidiadau mewn oedran ymddeol, cyfraddau marwolaethau ac, ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, yr enillion a ddisgwylir ar asedau'r gronfa pensiwn.

Penodir actiwariad ymgynghorol i roi cyngor arbenigol i'r Awdurdod ynglŷn â'r rhagdybiaethau i'w cymhwyso. Darperir rhagor o wybodaeth o fewn cyfrif y gronfa pensiwn.

O ystyried sensitifrwydd y rhwymedigaeth pensiwn i newidiadau mewn rhagdybiaethau actiwariad allweddol, mae risg sylweddol y gallai newidiadau rhesymol bosibl mewn rhagdybiaethau arwain at addasiad sylweddol i'r rhwymedigaeth pensiwn net mewn blynyddoedd ariannol yn y dyfodol.

4 DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Mae'r Datganiad o Gyfrifon wedi cael ei awdurdodi l'w gyhoeddi gan y Swyddog 151 ar 28 Fai 2025. Nid yw digwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad hwn yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol na'r nodiadau.

Lle bo digwyddiadau cyn y dyddiad hwn wedi darparu gwybodaeth am amgylchiadau a oedd yn bodoli ar 31 Mawrth 2026, mae'r ffigurau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau wedi'u haddasu ym mhob agwedd ddeunyddiol i adlewyrchu effaith y wybodaeth hon.

Ni fu unrhyw ddigwyddiadau sylweddol ar ôl dyddiad y fantolen.

5 NODYN I'R DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID

2025/26	Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf	Tâl net ar gyfer Addasiadau Pensiwn	Arall Addasiadau	Cyfanswm Addasiadau
	£'000	£'000	£'000	£'000
Darparu Gwasanaethau Tân	(2,075)	(9,555)	124	(11,506)
Cost Net Gwasanaethau	(2,075)	(9,555)	124	(11,506)
Incwm a Gwariant Arall				
Incwm a Gwariant Arall o'r dadansoddiad gwariant ac ariannu	(202)	11,472	429	11,699
Gwahaniaethau rhwng gwarged y Gronfa Gyffredinol a gwarged Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar ddarparu gwasanaethau	(2,277)	1,917	553	193

2024/25	Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf	Tâl net ar gyfer Addasiadau Pensiwn	Arall Addasiadau	Cyfanswm Addasiadau
	£'000	£'000	£'000	£'000
Darparu Gwasanaethau Tân	(1,590)	(8,064)	198	(9,456)
Cost Net Gwasanaethau	(1,590)	(8,064)	198	(9,456)
Incwm a Gwariant Arall				
Incwm a Gwariant Arall o'r dadansoddiad gwariant ac ariannu	(862)	10,733	437	10,308
Gwahaniaethau rhwng gwarged y Gronfa Gyffredinol a gwarged Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar ddarparu gwasanaethau	(2,452)	2,669	635	852

Addasiadau at ddibenion cyfalaf – mae'r golofn hon yn ychwanegu dibrisiant ac enillion a cholledion amhariad ac ailbriso yn y llinell gwasanaethau, ac ar gyfer:

- Gwariant gweithredu arall – yn addasu ar gyfer gwarediadau cyfalaf drwy drosglwyddo incwm wrth waredu asedau a'r symiau a ddilëwyd ar gyfer yr asedau hynny.
- Gwariant ac incwm ariannu a buddsoddi - y newidiadau statudol ar gyfer ariannu cyfalaf h.y. didynnir isafswm darpariaeth refeniw a chyfraniadau refeniw eraill o wasanaethau gan nad yw'r rhain yn symiau y gellir codi amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol.
- Trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol - caiff grantiau cyfalaf eu haddasu ar gyfer incwm na ellir codi amdano o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae grantiau refeniw yn cael eu haddasu o'r rhai y gellir eu derbyn yn y flwyddyn i'r rhai y gellir eu derbyn heb amodau neu y bodlonwyd amodau ar eu cyfer drwy gydol y flwyddyn. Mae'r llinell trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol yn cael ei gredydu â grantiau cyfalaf y gellir eu derbyn yn y flwyddyn heb amodau neu rai y bodlonwyd amodau ar eu cyfer yn y flwyddyn.

Newid net ar gyfer yr addasiadau pensiwn - Newid net ar gyfer dileu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegu gwariant ac incwm Buddiannau Cyflogeion IAS19 sy'n ymwneud â phensiwn:

- Ar gyfer gwasanaethau, mae hyn yn cynrychioli dileu cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a wnaed gan yr awdurdod fel y'i caniateir drwy statud a disodli costau gwasanaeth presennol a chostau gwasanaeth a roddwyd.
- Ar gyfer incwm a gwariant ariannu a buddsoddi – codir y llog net ar y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Addasiadau Eraill - Gwahaniaethau eraill rhwng symiau a ddebydwyd/credydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a symiau taladwy/derbyniadwy i'w cydnabod o dan statud:

- Ar gyfer incwm a gwariant ariannu a buddsoddi, mae'r golofn addasiadau statudol arall yn cydnabod addasiadau i'r Gronfa Gyffredinol ar gyfer y gwahaniaethau amseru ar gyfer premiymau a gostyngiadau.
- Mae'r tâl o dan Drethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol yn cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng yr hyn y gellir ei godi o dan reoliadau statudol y rhagamcanwyd y byddid yn ei dderbyn ar ddechrau'r flwyddyn a'r incwm a gydnabyddir o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn y Cod. Mae hwn yn wahaniaeth amseru gan y bydd unrhyw wahaniaeth yn cael ei ddwyn ymlaen mewn Gwargedion neu Ddiffygion ar y Gronfa Gyffredinol yn y dyfodol.

6 DADANSODDI GWARIANT AC INCWM YN ÓL NATUR

2024/25 £000		2025/26 £000
	Gwariant	
25,889	Gweithwyr	27,216
10,312	Costau Gweithredu Eraill	10,260
385	Gwasanaethau Cefnogi	429
56	(Enillion)/Colled ar waredu asedau	2
11,352	Gwariant Ariannu a Buddsoddi	12,125
2,445	Costau Ariannu Cyfalaf	3,055
50,439	Cyfanswm y Gwariant	53,087
	Incwm	
(793)	Ffioedd, Taliadau & Incwm Gwasanaeth Arall	(895)
(182)	Incwm Llog a Buddsoddi	(224)
(48,549)	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol	(51,788)
(1,899)	Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth	(866)
(51,423)	Cyfanswm yr Incwm	(53,773)
(984)	(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(686)

7 ADDASIADAU RHWNG Y SAIL GYFRIFYDDU A'R SAIL ARIANNU YN ÓL STATUD

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr awdurdod yn ystod y flwyddyn yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol i nodi'r adnoddau y mae darpariaethau statudol yn pennu eu bod ar gael i'r awdurdod i fodloni gwariant cyfalaf a referniw yn y dyfodol.

Mae'r canlynol yn disgrifio'r cronfeydd wrth gefn y gwneir yr addasiadau yn eu herbyn.

Balans y Gronfa Gyffredinol

Y Gronfa Gyffredinol yw'r gronfa statudol y mae'n ofynnol i holl dderbyniadau awdurdod gael eu talu iddi ac y mae holl rwymedigaethau'r awdurdod i'w talu ohoni, ac eithrio i'r graddau y gallai rheolau statudol ddarparu fel arall. Gall y rheolau hyn hefyd nodi'r flwyddyn ariannol lle dylai rhwymedigaethau a thaliadau effeithio ar falans y Gronfa Gyffredinol, nad yw o reidrwydd yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol. Felly, mae balans y Gronfa Gyffredinol yn crynhoi'r adnoddau y mae'r awdurdod wedi'i rymuso'n statudol i'w wario ar ei wasanaethau neu ar fuddsoddiad cyfalaf (neu'r diffyg adnoddau y mae'n ofynnol i'r awdurdod ei adennill) ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Cronfa derbyniadau cyfalaf

Mae'r gronfa derbyniadau cyfalaf yn dal yr elw o waredu tir neu asedau eraill, sydd wedi'i gyfyngu gan statud rhag cael ei ddefnyddio heblaw am ariannu gwariant cyfalaf newydd neu i'w neilltuo i ariannu gwariant cyfalaf hanesyddol. Mae'r balans ar y gronfa wrth gefn yn dangos yr adnoddau sydd eto i'w cymhwyso at y dibenion hyn ar ddiwedd y flwyddyn.

Grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso

Mae'r cyfrif (cronfa wrth gefn) grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso yn dal y grantiau a'r cyfraniadau a dderbyniwyd tuag at brosiectau cyfalaf y mae'r awdurdod wedi cwrdd â'r amodau ar eu cyfer ac a fyddai fel arall yn gofyn am ad-dalu'r arian, ond nad ydynt wedi'u cymhwyso eto i dalu am wariant. Mae'r balans wedi'i gyfyngu gan delerau grant o ran y gwariant cyfalaf y gellir ei gymhwyso yn ei erbyn a/neu'r flwyddyn ariannol y gellir gwneud hyn.

2024/25					2025/26					
Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Cronfeydd Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiady £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiady £'000	Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Ariannu o dan y Rheoliadau	Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Cronfeydd Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiady £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiady £'000
(2,602)	0	0	(2,602)	2,602	Dibrisiant ac amhariad	(2,967)	0	0	(2,967)	2,967
156	0	0	156	(156)	Colledion/enillion ailbriso/enillion ar Eiddo	(89)	0	0	(89)	89
(56)	0	0	(56)	56	Gwaredu asedau nad ydynt yn gyfredol	(2)	0	(24)	(26)	26
1,459	0	0	1,459	(1,459)	Gwariant cyfalaf wedi'i ariannu o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd/CERA	2,338	0	0	2,338	(2,338)
918	0	0	918	(918)	Ariannu gwariant cyfalaf o grantiau	204	0	0	204	(204)
1,957	0	0	1,957	(1,957)	Cyllid Ariannu (MRP)	2,138	0	0	2,138	(2,138)
1,832	0	0	1,832	(1,832)		1,622	0	(24)	1,598	(1,598)
11,028	0	0	11,028	(11,028)	Cyfraniadau a thaliadau Pensiwn Cyflogwyr i bensynwyr	12,123	0	0	12,123	(12,123)
(13,697)	0	0	(13,697)	13,697	Gwrthdroi buddion ymddeol yn y CIES	(14,040)	0	0	(14,040)	14,040
(2,669)	0	0	(2,669)	2,669		(1,917)	0	0	(1,917)	1,917
0	48	0	48	(48)	Addasiad i'r Gronfa Grantiau wrth Gefn	0	0	0	0	0
(15)	0	0	(15)	15	Symuiad o ran cronni Absenoldeb Cronedig	100	0	0	100	(100)
(852)	48	0	(804)	804	Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail ariannu o dan y rheoliadau	(195)	0	(24)	(219)	219

8 CRONFEYDD WRTH GEFN DEFNYDDIADWY

Mae'r nodyn hwn yn nodi'r symiau a neilltuwyd o falans y Gronfa Gyffredinol mewn cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i ddarparu cyllid ar gyfer cynlluniau gwariant yn y dyfodol a'r symiau a drosglwyddwyd yn ôl o'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i fodloni gwariant y Gronfa Gyffredinol yn 2025/26.

Cronfa	Diben y Gronfa Wrth Gefn	Balans 31 Mawrth 2024 £'000	Trosglwyd d-iadau (i mewn) / allan £'000	Balans 31 Mawrth 2025 £'000	Trosglwyd d-iadau (i mewn) / allan £'000	Balans 31 Mawrth 2026 £'000
Cronfeydd Wrth Gefn y Gwasanaeth						
Cronfa Bensiwn	Costau pensiwn ychwanegol yn ymwneud â newidiadau i reolau pensiwn	(545)	(525)	(1,070)	(548)	(1,618)
Cronfa ar gyfer Llog	Lliniaru cynnydd mewn cyfraddau llog sy'n effeithio ar y gyllideb refeniw	(300)	0	(300)		(300)
Atgyweirio Hydrantau Tân	Ariannu ôl-groniad o ran atgyweirio hydrantau	(90)	0	(90)		(90)
PPE Gwisg / Stoc	Mwy o gostau gwisg oherwydd newidiadau mewn deddfwriaeth	(697)	(71)	(768)		(768)
Newid Trawsffurfio	Cyllid ar gyfer cyflawni prosiectau newid trawsnewidiol	(851)	0	(851)		(851)
Gwella Cyfleusterau	Sicrhau bod adeiladau'n o'r safon ofynnol a gwella effeithlonrwydd ynni	(651)	(329)	(980)		(980)
Atebolrwydd Cyfreithiol	Ariannu costau cyfreithiol ar gyfer hawliadau hysbys/disgwyliedig	(310)	0	(310)	30	(280)
Hyfforddiant	Gweithredu gofynion deddfwriaethol ar hyfforddiant newyd	(250)	0	(250)		(250)
Digwyddiadau mawr	Gwrthbwysu costau digwyddiadau mawr sy'n fwy na'r gyllideb	(150)	0	(150)		(150)
Gwella Systemau	Cyllid ar gael i weithredu gwelliannau i'r system	(711)	0	(711)		(711)
Chwyddiant	Gwrthbwysu costau chwyddiant sy'n fwy na'r gyllideb	(250)	0	(250)	(151)	(401)
Adolygiad o Strwythur Tâl	Ar gyfer trafodaethau parhaus ar strwythur cyflog diffoddwyr tân	(473)	0	(473)		(473)
Cronfeydd Cyfalaf a Grantiau Wrth Gefn						
Prosiectau Cyfalaf	Cyllid ar gyfer cynlluniau lle ceir oedi a chostau cadw	(914)	(89)	(1,003)	(90)	(1,093)
Cynllun Radio	Uwchraddio'r Rhwydwaith Gwasanaethau Brys	(1,011)	(526)	(1,537)		(1,537)
Gostyngiad Grant	Gwrthbwysu gostyngiad cyllid Diogelwch Tân gan Lywodraeth Cymru	(195)	0	(195)		(195)
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		(7,398)	(1,540)	(8,938)	(759)	(9,697)
Cronfa Gyffredinol	Ar gael at ddibenion cyffredinol ac i ddarparu gwytnwch gweithredol	(1,575)	(296)	(1,871)	(121)	(1,989)
Derbyniadau Cyfalaf	Cadw derbyniadau gwerthu asedau ar gyfer gwariant cyfalaf yn y dyfodol	(73)	0	(73)	(24)	(97)
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso	Yn dal grantiau a chyfraniadau cyfalaf heb eu cymhwyso at wariant eto	(48)	48	0	0	0
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		(9,094)	(1,788)	(10,882)	(904)	(11,783)

9 INCWM A GWARIANT ARIANNU A BUDDSODDI

2024/25 £'000		2025/26 £'000
619	Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg a godir	653
(182)	Llog a dderbynnir ac incwm tebyg	(224)
10,733	Llog Net ar rwymedigaeth buddiannau diffiniedig net	11,472
11,170	Cyfanswm	11,901

10 TRETHIANT AC INCWM GRANT AMHENODOL

2024/25 £'000		2025/26 £'000
4,871	Cyngor Sir Ynys Môn	5,186
8,063	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	8,562
6,812	Cyngor Sir Ddinbych	7,271
10,957	Cyngor Sir y Fflint	11,661
8,295	Cyngor Gwynedd	8,919
9,551	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	10,189
48,549	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol	51,788
918	Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau	204
49,467	Cyfanswm Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	51,992

11 EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER AC ASED AU ANNIRIAETHOL**Symudiadau ar Falansau**

2025-2026	Tir ac Adeiladau	Cerbydau ac Offer	Asedau Wrthi'n cael eu Hadeiladu	Eiddo, Peiriannau ac Offer Cyfanswm	Asedau Anniriaethol Cyfanswm	Asedau a Gedwir i'w Gwerthu Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwerth Llyfr Gros ar 31 Mawrth 2025	52,890	26,623	766	80,279	233	0
Ailgategoreiddio asedau	181	533	(714)	0	0	0
Ychwanegiadau	848	2,747	1,681	5,276	135	0
Gwariant Anwellhaol	(850)	0	0	(850)	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbriso a gydnabuwyd yn y Gronfa Ailbriso Wrth Gefn	1,079	0	0	1,079	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbriso a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	0	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	(2,217)	0	(2,217)	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	(2)	0	0	(2)	0	0
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Mawrth 2026	54,146	27,686	1,733	83,565	368	0
Dibrisiant Cronedig & Amhariad						
Ar 1 Ebrill 2025	(1,027)	(16,211)	0	(17,238)	(134)	0
Dibrisiant ac Amorteiddiad a godir	(1,140)	(1,790)	0	(2,930)	(37)	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu o'r Gronfa Ailbriso	0	2,192	0	2,192	0	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu i'r Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	0	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	0	0	0	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	0	0	0	0	0
Dibrisiant Cronedig ar 31 Mawrth 2026	(2,167)	(15,809)	0	(17,976)	(171)	0
Gwerth Llyfr Net ar 1 Mawrth 2026	51,979	11,877	1,733	65,589	197	0
Gwerth Llyfr Net ar 1 Mawrth 2025	51,863	10,412	766	63,041	99	0

2024-2025	Tir ac Adeiladau	Cerbydau ac Offer	Asedau Wrthi'n cael eu Hadeiladu	Eiddo, Peiriannau ac Offer Cyfanswm	Asedau Anniriaethol Cyfanswm	Asedau a Gedwir i'w Gwerthu Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwerth Llyfr Gros ar 31 Mawrth 2024	46,253	24,129	1,060	71,442	233	0
Cydnabyddiaeth o Asedau Hawl i Ddefnyddio	593	328	0	921	0	
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2024	46,846	24,457	1,060	72,363	233	0
Ailgategoreiddio asedau	483	577	(1,060)	0	0	0
Ychwanegiadau	3,402	2,366	766	6,534	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbriso a gydnabuwyd yn y Gronfa Ailbriso Wrth Gefn	2,003	0	0	2,003	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbriso a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	156	0	0	156	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	(777)	0	(777)	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	0	0	0	0	0
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Mawrth 2025	52,890	26,623	766	80,279	233	0
Dibrisiant Cronedig & Amhariad						
Ar 1 Ebrill 2024	(43)	(15,355)	0	(15,398)	(92)	0
Dibrisiant ac Amorteiddiad a godir	(984)	(1,577)	0	(2,561)	(42)	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu o'r Gronfa Ailbriso	0	0	0	0	0	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu i'r Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	0	0	
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	721	0	721	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	0	0	0	0	0
Dibrisiant Cronedig ar 31 Mawrth 2025	(1,027)	(16,211)	0	(17,238)	(134)	0
Gwerth Llyfr Net ar 1 Mawrth 2025	51,863	10,412	766	63,041	99	0
Gwerth Llyfr Net ar 1 Mawrth 2024	46,210	8,774	1,060	56,841	141	0

Dibrisiad

Dibrisir adeiladau gan ddefnyddio cydranu, lle gwneir amcangyfrif o oes ddefnyddiol pob cydran o'r adeilad ac yna defnyddir cyfartaledd pwysol i gyfrifo'r tâl blynyddol.

Mae asedau eraill yn cael eu cydnabod ar y gost hanesyddol, sy'n brocsi ar gyfer y gost bresennol ar asedau ag oes fer ac yn cael ei ddibrisio dros eu hoes ddefnyddiol.

Ailbrisiadau ac Amariadau

Mae'r awdurdod yn sicrhau bod pob eiddo, peiriannau ac offer yn cael eu mesur ar werth cyfredol drwy broses ailbriso bum mlynedd, wedi'i ategu gan fynegeio blynyddol yn y blynyddoedd rhwng ailbrisiadau.

Cafodd pob prisiad ei gynnal yn fewnol. Cynhaliwyd prisiadau tir ac adeiladau yn unol â'r methodolegau a'r sail amcangyfrif a nodir yn safonau proffesiynol Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS).

Defnyddiwyd y mynegeion canlynol ar gyfer mynegeio 2025/26:

Mynegai	Newid cyfartalog %	Newid mewn prisiad £'000
BCIS All-In TPI	2.49	1,043
Twf Cyfalaf MSCI – Diwydiannol a CoStar	3.00	36
Twf Cyfalaf MSCI – Swyddfeydd a CoStar	0.10	-
Total		1,079

Mae prisiadau cerbydau, peiriannau ac offer yn seiliedig ar brisiau cyfredol lle mae marchnad ail-law weithredol neu'r prisiau rhestr diweddaraf wedi'u haddasu yn ôl cyflwr yr ased.

YMRWYMIADAU CYFALAF

Mae'r Awdurdod wedi ymrwyo i wariant cyfalaf mewn cyfnodau yn y dyfodol sy'n deillio o gontractau a oedd yn bodoli ar ddyddiad y Fantolen. Mae'r gwariant cyfalaf yr ymrwymwyd iddo ar 31 Mawrth 2026 ar gyfer cyfnodau yn y dyfodol yn cyfateb i £3,202k (2024/25: £1,813k). Mae'r ymrwymadau'n ymwneud â'r canlynol:

Disgrifiad	£'000
Gwaith Adeiladu	2,012
Cerbydau	764
Offer	426
Cyfanswm	3,202

Asedau Dros Ben (Eiddo, peiriannau ac offer nad ydynt yn weithredol)

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw asedau perthnasol dros ben.

12 OFFERYNNAU ARIANNOL**Categoriâu Offerynnau Ariannol**

Mae'r categorïau canlynol o offerynnau ariannol yn cael eu cario yn y Fantolen:

	Heb fod yn gyfredol		Cyfredol	
	31 Mawrth 2025 £'000	31 Mawrth 2026 £'000	31 Mawrth 2025 £'000	31 Mawrth 2026 £'000
Asedau Ariannol ar Gost Amorteiddiedig:				
Arian parod a Chyferwerth ag arian parod	0	0	2,523	2,624
Dyledwyr	103	113	2,439	1,896
Rhwymedigaeth Ariannol ar Gost Amorteiddiedig:				
Llog Cronedig	0	0	(174)	(121)
Benthyciadau	(8,456)	(11,674)	(10,617)	(4,082)
Cyfanswm Benthyciadau	(8,456)	(11,674)	(10,791)	(4,203)
Credydwyr	0	0	(6,045)	(8,799)
Rhwymedigaeth Les	(425)	(505)	(173)	(209)

Offerynnau Ariannol Enillion/Colledion

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabuwyd yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant mewn perthynas ag offerynnau ariannol yn cynnwys yr eitemau canlynol:

	2024/25		2025/26	
	Ymrwymadau Ariannol Mesur ar gost amorteiddiedig £'000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £'000	Ymrwymadau Ariannol Mesur ar gost amorteiddiedig £'000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £'000
Cyfanswm y gwariant yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	619	0	653	0
Cyfanswm yr incwm yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	(182)	0	(224)
Enillion net/(colledion) am y flwyddyn	619	(182)	653	(224)

Gwerth Teg Asedau ac Ymrwymiadau sy'n cael eu Cario ar Gost Amorteiddiedig

Mae'r ymrwymiadau ariannol a'r asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a derbyniadau yn cael eu cario ar y Fantolen ar gost amorteiddiedig (mewn asedau/ymrwymiadau tymor hir gyda llog cronedig mewn asedau/ymrwymiadau cyfredol). Gellir asesu eu gwerth teg trwy gyfrifo gwerth presennol y llif arian sy'n digwydd dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- O ran benthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a benthyciadau eraill sy'n daladwy, mae benthyciadau gan y Bwrdd wedi cael eu defnyddio i ddarparu gwerth teg dan weithdrefnau ad-dalu dyledion y Bwrdd;
- O ran benthyciadau a dderbynnir, defnyddiwyd y cyfraddau farchnad meincnod cyffredinol i ddarparu'r gwerth teg;
- Ni chydabyddir ad-daliad cynnar nac amhariad;
- Pan fo offeryn yn aeddfedu ymhen llai na 12 mis, neu pan fo'n swm masnach neu'n swm derbyniadwy arall, cymerir mai'r gwerth teg yw'r swm sy'n cario neu'r swm ar yr anfoneb;
- Cymerir mai gwerth teg swm masnach neu swm derbyniadwy arall yw'r swm ar yr anfoneb neu'r infois.

Dyma'r gwerthoedd teg a gyfrifir:

	31 Mawrth 25		31 Mawrth 26	
	Swm cario £'000	Gwerth teg £'000	Swm cario £'000	Gwerth teg £'000
Dyled y BBGC	(14,073)	(13,300)	(13,756)	(13,040)
Dyled nad yw'r BBGC	(5,000)	(5,000)	(2,000)	(2,000)
Cyfanswm Dyledion	(19,073)	(18,300)	(15,756)	(15,040)

Mae'r gwerth teg wedi ei gyfrifo gan gyfeirio'n benodol at ddyfynbrisiau a gyhoeddwyd mewn marchnad weithredol. Yn achos yr Awdurdod Tân ac Achub, maent yn seiliedig ar breimymau a fyddai'n daladwy pe ildwyd benthyciadau'r BBGC ac maent yn darparu rhagamcan o'r llog ychwanegol sy'n daladwy i'w gymharu â'r un benthyciad ar gyfraddau cyfredol y farchnad â disgownt yn ôl i'r cyfnod presennol.

13 RHESTRAU STOC

	Prif Storfeydd		Stoc Fflyd	
	2024/25 £'000	2025/26 £'000	2024/25 £'000	2025/26 £'000
Balans ar ddechrau'r	413	437	201	225
Pryniadau	952	470	203	285
Dileuadau	(3)	(5)	(1)	(2)
Cydnabyddir fel gwariant	(925)	(310)	(178)	(287)
Balans sy'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn	437	592	225	221

14 DYLEDWYR

2024/25 £'000		2025/26 £'000
	Tymor Hir	
103	Rhagdaliadau	113
103	Cyfanswm Tymor Hir	113
	Tymor Byr	
445	Symiau Derbyniadwy Eraill	464
1,509	Symiau Masnach Derbyniadwy	660
485	Rhagdaliadau	772
2,439	Cyfanswm Tymor Byr	1,896
2,542	Cyfanswm Dyledwyr Tymor Hir a Thymor Byr	2,009

15 ARIAN PAROD A CHYFWERTH AG ARIAN PAROD

31 Mawrth 25 £'000		31 Mawrth 26 £'000
2,517	Balansau Arian Parod a Balansau Banc	2,620
0	Adneuron Tymor Byr	0
6	Imprest Arian Mân	4
2,523	Cyfanswm	2,624

16 CREDYDWYR

2024/25 £'000		2025/26 £'000
(820)	Symiau Taladwy Eraill	(3,783)
(5,225)	Symiau Masnach Taladwy	(5,016)
(6,045)	Cyfanswm	(8,799)

17 DARPARIAETHAU

Ar 31 Mawrth 2026, roedd gan yr Awdurdod ddarpariaethau yn werth £322k yn ymwneud ag ymrwymadau tuag at weithwyr cyflogedig. Defnyddir y ddarpariaeth hon yn erbyn gwariant refeniw, pan fydd yn digwydd:

	Balans Agoriadol	Symudiadau I Mewn	Symudiadau Allan	Balans Terfynol
	£'000	£'000	£'000	£'000
Darpariaethau Tymor Byr	(375)	(1)	54	(322)
Darpariaethau Tymor Hir	0	0	0	0
Cyfanswm	(375)	(1)	54	(322)

18 CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO

31 Mawrth 2025 £'000		31 Mawrth 2026 £'000
(19,012)	Cronfa Ailbrisió	(18,971)
(13,111)	Cyfrif Addasu Cyfalaf	(15,069)
208,143	Cronfa Pensiynau	232,624
402	Cyfrif Absenoldebau Cronedig	303
176,422	Cyfanswm	198,887

Cronfa Ailbrisió

Mae'r Gronfa Ailbrisió yn cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod sy'n deillio o gynnydd yng ngwerth ei Eiddo, ei Beiriannau a'i Offer.

Bydd y balans yn cael ei ostwng pan fo asedau gydag enillion cronedig yn:

- cael eu hailbrisió am i lawr, neu'n cael eu hamharu a'r enillion yn cael eu colli;
- cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, a'r enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiad, neu'n cael eu gwaredu, a'r enillion yn cael eu gwireddu.

Nid yw'r Gronfa ond yn cynnwys enillion cronedig ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa. Mae enillion cronedig sy'n deillio cyn y dyddiad hwnnw yn cael eu cyfuno yn y balans ar y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
(17,304)	Balans ar 1 Ebrill	(19,012)
(2,003)	Ailbrisió asedau am i fyny	(1,079)
0	Ailbrisió asedau a cholledion amhariad i lawr nas codir ar y gwarged/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau	761
0	Addasiad o'r Cyfrif Addasu Cyfalaf	0
295	Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	359
(19,012)	Balans ar 31 Mawrth	(18,971)

Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sydd rhwng y trefniadau gwahanol ar gyfer rhoi cyfrif am dreuliant asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan y darpariaethau statudol.

Debydir y Cyfrif gyda chost caffael, adeiladu neu wella gan fod dibrisiad, colled amhariad ac amorteiddiad yn cael eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda chofnodion cyson o'r Gronfa Ailbriso i drosi ffigyrau gwerth teg yn sail cost hanesyddol). Credydir y Cyfrif gyda'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod fel arian ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella. Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi, ac enillion a gydnabuwyd ar asedau rhoddedig sydd eto i gael eu defnyddio gan yr Awdurdod.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion prisio a gronnwyd ar Eiddo, Peiriannau ac Offer cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa Ailbriso ar gyfer dal enillion o'r fath.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
(10,935)	Balans ar 1 Ebrill	(13,111)
2,602	Taliadau am ddibrisiad ac amhariad asedau anghyfredol	2,967
56	Swm yr ased anghyfredol wedi'i ddileu wrth waredu neu	25
(156)	Addasiad sy'n ymwneud ag ailbriso asedau	89
(295)	Addasu symiau a ddilëwyd o'r Gronfa Ailbriso	(359)
2,207	Swm net a ddilëwyd o gost yr asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn	2,722
(918)	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a ddefnyddiwyd ar gyfer	(204)
(1,459)	Gwariant cyfalaf a godir yn erbyn y Gronfa Gyffredinol/ Cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi	(2,338)
(49)	Defnydd o grantiau i ariannu cyfalaf o'r cyfrif grantiau cyfalaf nas defnyddiwyd	0
(1,957)	Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf a godwyd yn erbyn y Gronfa Gyffredinol	(2,138)
(4,383)	Ariannu Cyfalaf a Ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn	(4,680)
(13,111)	Balans ar 31 Mawrth	(15,069)

Cronfa Pensiynau

Mae'r gronfa pensiynau yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n digwydd oherwydd y trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifyddu buddion ôl-gyflogi a buddion ariannu yn unol â'r darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn rhoi cyfrif am fuddion ôl-gyflogi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan fod y buddion yn cael eu hennill gan weithwyr sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddarau'r ymrwymadau a gydnabyddir i adlfewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillion buddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuir i gwrdd â'r costau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw fuddion a enillir gael eu hariannu gan fod yr awdurdod yn gwneud cyfraniadau cyflogwr i'r cronfeydd pensiwn neu yn y pen draw yn talu unrhyw bensiynau y mae'n gyfrifol amdanynt yn uniongyrchol. Felly mae'r balans debyd ar y gronfa pensiynau yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan weithwyr blaenorol a chyfredol a'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi eu neilltuo ar eu cyfer. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd cyllid wedi'i neilltuo erbyn adeg talu'r buddion.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
231,610	Balans Agoriadol ar 1 Ebrill	208,143

(26,136)	Ailfesur yr ymrwymiad budd diffiniedig net	22,564
13,697	Gwrthdroi eitemau yn berthnasol i fuddion ymddeoliad wedi'u debydu i'r Darpariaeth Gwasanaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	14,040
(11,028)	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn	(12,123)
(23,467)	Symudiad ar y Gronfa Pensiynau	24,481
208,143	Balans ar 31 Mawrth	232,624

Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn digwydd ar falans y Gronfa Cyffredinol o ganlyniad i absenoldebau digolledol a enillwyd ond chymerwyd yn y flwyddyn e.e hawl i wyliau blynyddol wedi ei gario drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn mynnu bod yr effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn cael ei niwtraleiddio trwy drosglwyddo i mewn neu allan o'r Cyfrif.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
386	Balans ar 1 Ebrill	402
(386)	Setlo neu ganslo croniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	(402)
402	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	303
402	Balans ar 31 Mawrth	303

19 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU GWEITHREDU

2024/25 £'000		2025/26 £'000
(984)	(Gwarged)/Diffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau Addasiadau i (warged)/diffyg net ar gyfer symudiadau anariannol	(686)
49	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Stoc	150
1,205	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Dyledwyr	(533)
(428)	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Credydwyr	(2,754)
0	(Cynnydd)/Gostyngiad mewn Rhwymedigaethau Les	(81)
(2,602)	Cost Dibrisio	(2,967)
0	Cyfraniadau a Dderbyniwyd/Derbyniadau Cyfalaf	24
(2,608)	Addasiadau Pensiwn IAS 19	(1,295)
0	Codi am Amhariad/Ailbrisio Asedau	(89)
(56)	Swm cario Asedau Anghyfredol wedi'u gwerthu neu eu	(25)
(159)	Cyfraniad (i)/o Wahanol Ddarpariaethau	53
0	Eitemau anariannol eraill sydd wedi eu costio i'r gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau	(204)
(16)	Cronfa wrth gefn Absenoldebau Cronedig	99
(4,615)	Is-gyfanswm	(7,622)
	Addasiadau am eitemau sydd yn y (Gwarged) neu'r Diffyg net ar Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi ac Ariannu	
(619)	Llog a dalwyd	(653)

182	Llog a gafwyd	224
(437)	Is-gyfanswm	(429)
(6,036)	Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredol	(8,737)

20 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

2024/25 £'000		2025/26 £'000
6,534	Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	5,411
0	Wedi'i leihau gan ychwanegiadau asedau les	(403)
56	Enillion o werthu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	2
918	Derbyniadau eraill o weithgareddau buddsoddi	204
7,508	Llifau arian net o weithgareddau buddsoddi	5,214

21 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU ARIANNU

2024/25 £'000		2025/26 £'000
(5,000)	Derbyniadau arian parod o fenthyca tymor byr a thymor hir	(7,500)
3,714	Ad-dalu benthyca tymor byr a thymor hir	10,817
(173)	Taliadau arian parod ar gyfer lleihau'r rhwymedigaethau sy'n disgwyl sylw mewn perthynas â lesioedd	(324)
437	Taliadau eraill am weithgareddau ariannu	429
(1,022)	Llif arian net o weithgareddau ariannu	3,422

22 LWFANSAU AELODAU

Talodd yr Awdurdod y symiau canlynol i aelodau'r Awdurdod yn ystod y flwyddyn:

2024/25 £'000		2025/26 £'000
90,515	Lwfansau Aelodau Etholedig	90,875
1,560	Treuliau Aelodau Etholedig	1,203
1,142	Costau Aelodau Cyfetholedig	1,376
93,217	Cyfanswm	93,454

Mae Aelodau Etholedig yr Awdurdod Tân ac Achub yn gymwys i dderbyn lwfansau fel cydnabyddiaeth o'u rolau a'u cyfrifoldebau. Mae'r lwfansau hyn yn cynnwys cyflog sylfaenol sy'n daladwy i bob aelod, ac, lle bo'n berthnasol, cyflogau uwch i'r rhai sy'n ymgymryd â dyletswyddau ychwanegol megis Cadeirydd neu Is-gadeirydd yr Awdurdod neu ei bwyllgorau.

Yn ogystal â lwfansau, gall Aelodau Etholedig hawlio ad-daliad am dreuliau a gafwyd wrth gyflawni eu dyletswyddau swyddogol. Fel arfer, mae'r treuliau hyn yn cynnwys costau teithio a chynhaliaeth sy'n gysylltiedig ag ymweld â chyfarfodydd yr Awdurdod, sesiynau hyfforddi, a chyfarfodydd cymeradwy eraill.

Nid yw Aelodau Cyd-ethol, sydd wedi'u penodi i ddarparu mewnbwn annibynnol neu arbenigedd arbenigol—megis y rhai sy'n gwasanaethu ar y Pwyllgor Safonau—yn derbyn lwfans. Yn lle hynny, maent yn gymwys i dderbyn taliadau fel cydnabyddiaeth o'u cyfranogiad mewn cyfarfodydd swyddogol a gweithgareddau cysylltiedig.

23 TALIADAU SWYDDOGION

Mae'r taliadau a delir i uwch weithwyr yr Awdurdod wedi'i nodi yn y tabl canlynol. Enwir Uwch Swyddogion y mae eu cyflog yn £150,000 neu fwy.

Teitl Swydd	Blwyddyn	Cyflog (gan gynnwys Ffioedd a Lwfansau)	Cyfraniadau Pensiwn	Cyfanswm y Taliadau
		£	£	£
Prif Swyddog Tân: Dawn Docx	2025/26	162,057	29,656	191,713
	2024/25	156,392	28,620	185,012
Dirprwy Brif Swyddog Tân (Yn wag ers Ebrill 2025)	2025/26	12,366	3,387	15,753
	2024/25	125,114	38,785	163,899
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2025/26	122,020	22,330	144,350
	2024/25	117,294	21,465	138,759
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol*	2025/26	120,655	35,263	155,918
	2024/25	101,921	25,901	127,822
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (penodwyd ym mis Ionawr 2025)**	2025/26	116,535	33,964	150,499
	2024/25	28,926	7,431	36,357
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (secondiad Mawrth 2024)***	2025/26	26,444	8,198	34,642
	2024/25	47,314	13,938	61,252
Trysorydd - Swyddog Adran 151 (15 diwrnod y flwyddyn)	2025/26	8,510	1,557	10,067
	2024/25	8,340	1,526	9,866

* Daeth contract tymor penodol Prif Swyddog Tân Cynorthwyol i ben yn Rhagfyr 2024. Ailbenodwyd y deiliad swydd dros dro ym mis Chwefror 2025 ac fe sicrhodd y swydd yn barhaol ym mis Gorffennaf 2025.

**Penodwyd deiliad y swydd dros dro ym mis Ionawr 2025, ac fe'i penodwyd yn barhaol wedyn ym mis Gorffennaf 2025.

*** Prif Swyddog Tân Cynorthwyol ar secondiad dros dro i Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru fel Prif Swyddog Tân, dychwelodd i GTAGC o 13 Tachwedd 2024 ac yna gadawodd y sefydliad ym mis Mehefin 2025. Talwyd ac adroddwyd costau cyflog y secondiad, sef £107,708, a chostau pensiwn o £22,423, gan Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru.

Mae'r Swyddog. Monitro yn cael ei ddarparu gan Gyngor Sir y Fflint fel rhan o Gytundeb Lefel Gwasanaeth felly ni ddangosir unrhyw gostau unigolyn yn y tabl uchod. Ceir rhagor o wybodaeth ar gostau'r Swyddog Monitro yn Nodyn 27 - Partion Cysylltiedig.

Talwyd y symiau canlynol i gyflogeion eraill yr awdurdod a oedd yn cael cydnabyddiaeth o fwy na £60,000 ar gyfer y flwyddyn (heb gynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr):

Band Taliad	Nifer y Gweithwyr Cyflogedig	
	2024/25	2025/26
£60,000 - £64,999	22	8
£65,000 - £69,999	6	17
£70,000 - £74,999	4	4
£75,000 - £79,999	2	4
£80,000 - £84,999	0	0
£85,000 - £89,999	2	1
£90,000 - £94,999	2	1
£95,000 - £99,999	0	3

Mae'r tabl canlynol yn rhoi'r gymhareb rhwng tâl y Prif Swyddog Tân a thâl canolrifol staff y Gwasanaeth Tân ac Achub:

2024/25		2025/26
£156,392	Prif Swyddog Tân	£162,057
£37,675	Canolrif	£38,881
4.15	Cymhareb	4.17

Mae'r data yn y tabl uchod yn cynnwys cyfanswm y cyflog a dalwyd (ac eithrio cyfraniadau pensiwn). Mae staff a gyflogir o dan contractau'r System Dyletswydd ar alwad (RDS) wedi'u cynnwys yn y cyfrifiad ar sail eu pwynt Graddfa Cyflawn Amser (FTE), yn hytrach na'u henillion gwirioneddol.

Mae nifer y pecynnau gadael gyda chyfanswm y gost fesul band wedi'u nodi yn y tabl isod. Nid oedd unrhyw ddiswyddiadau gorfodol na gwirfoddol yn 2024/25 nac yn 2025/26, ac felly ni chafwyd unrhyw gostau diswyddiad nac unrhyw iawndal arall am golli swydd.

Mae'r holl becynnau gadael a ddatgelwyd yn ymwneud â therfyniadau a gychwynwyd gan y cyflogwr, yn deillio o gyfnodau prawf aflwyddiannus neu derfyniadau cyflogaeth, gyda'r costau'n cynnwys tâl yn lle rhybudd (PILON) yn unig.

Band Cost Pecyn Gadael	Cyfanswm Nifer y Pecynnau Gadael		Cyfanswm Cost y Pecynnau Gadael	
	2024/25	2025/26	2024/25	2025/26
£0 - £19,999	2	2	£3,100	£3,152
Cyfanswm	2	2	£3,100	£3,152

24 COSTAU ARCHWILIO ALLANOL

Ffioedd sy'n daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru mewn perthynas â gwasanaethau archwilio allanol a gynhelir gan yr archwilydd penodedig:

2024/25 £'000		2025/26 £'000
60	Gwaith Archwilio Ariannol	63
17	Gwaith Archwilio Perfformiad	18
77	Cyfanswm	81

25 GRANTIAU

2024/25 £'000		2025/26 £'000
	Credydwyd i Gwasanaethau	
250	Offer Diogelwch yn y Cartref	240
304	Cydnherthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	112
145	Ymgysylltu â Phobl Ifanc ac Ieuenctid	141
72	Operation Ugain	80
2	Windrush Cymru	0
0	Mentrau Gwella Diwylliant Llywodraeth Cymru	38
209	Pwysau Cyflog y Gwasanaeth Tân ac Achub	51
982	Cyfanswm	662
	Credydwyd i drehiant ac incwm a gwariant amhenodol	
377	Radios	0
115	Cerbydau Trydan	57
131	Pwyntiau Gwefru Cerbydau Trydan	89
295	Grant gwres carbon isel y sector cyhoeddus	58
918	Cyfanswm	204

26 GWASANAETHAU ASIANTAETH

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru wrth weinyddu dau gynllun grant ar gyfer yr holl Wasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru. Mae'r grantiau cymeradwy yn cael eu talu i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru sydd wedyn yn gyfrifol am ddosbarthu'r grantiau i Wasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru.

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel asiant ar gyfer y Fforwm Cadernid Lleol. Mae hon yn bartneriaeth amlasiantaeth sy'n cynnwys cynrychiolwyr o wasanaethau cyhoeddus lleol, gan gynnwys y gwasanaethau brys, awdurdodau lleol, y GIG, Asiantaeth yr Amgylchedd ac eraill. Mae cyfraniadau gan y cyrff cyhoeddus amrywiol yn cael eu talu i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Defnyddir y cyllid hwn i dalu am wariant y Fforwm. Ar 31 Mawrth 2026, roedd gan yr Awdurdod gyllid o £2k yn ymwneud â'r Fforwm.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
3,117	Cydnherthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	2,827
227	Ymgysylltu â Phlant ac Ieuenctid	240
110	Fforwm Cydnherthedd Lleol	152
3,454	Cyfanswm	3,219

27 PARTION CYSYLLTIEDIG

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu trafodion o bwys gyda phartion cysylltiedig – cyrff neu unigolion a allai reoli neu ddylanwadu ar yr Awdurdod neu gael eu rheoli neu eu dylanwadu gan yr Awdurdod. Mae datgelu'r trafodion hyn yn galluogi'r darllenwyr i asesu i ba raddau y gallai'r Awdurdod fod wedi cael ei gyfyngu yn ei allu i weithredu'n annibynnol neu fod wedi sicrhau'r gallu i gyfyngu ar allu parti arall i fargeinio'n rhwydd â'r awdurdod.

Llywodraeth Cymru

Mae gan Lywodraeth Cymru gryn ddylanwad dros weithrediad cyffredinol yr Awdurdod – mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae'r awdurdod yn gweithredu o'i fewn. Mae'n darparu'r rhan fwyaf o'i gyllid ar ffurf grantiau (caiff y Grant Cynnal Refeniw ei dalu i awdurdodau cyfansoddol) ac mae'n rhagnodi telerau llawer o'r trafodion sydd gan yr awdurdod â phartion eraill. Yn Nodyn 25, dangosir y derbyniadau grant a geir yn uniongyrchol, ac yn Nodyn 10 dangosir cyfraniadau'r awdurdodau cyfansoddol.

Aelodau

Mae gan aelodau'r awdurdod reolaeth uniongyrchol dros bolisiau ariannol a gweithredol yr awdurdod. Yn Nodyn 22 gwelir cyfanswm lwfansau'r aelodau a dalwyd yn 2025/26.

Mae pob Aelod yn cwblhau datganiad o fuddiant gyda ffurflen berthnasol i bartion cysylltiedig. Ni wnaeth unrhyw Aelod o'r Awdurdod, nac unrhyw un o'u perthnasau agos, fynd i unrhyw drafodiad perthnasol y gellir ei ddatgan yn 2024/25 neu 2025/26.

Mae rhestr o fuddiannau Aelodau Etholedig yn cael ei chadw gan y Swyddog Monitro ac mae ar gael i'w gweld ar y wefan - <https://www.tangogleddcymru.llyw.cymru/>

Uwch Swyddogion

Roedd yr Uwch Swyddogion wedi cwblhau datganiad buddiannau gyda phartion cysylltiol am y flwyddyn 2025/26. Yn Nodyn 23, dangosir cydnabyddiaeth ariannol yr Uwch Swyddogion.

Roedd un o'r Prif Swyddogion Tân Cynorthwyol wedi datgan buddiant fel un o ymddiriedolwyr Pentre Peryglon. Mae'r elusen annibynnol yn rhedeg canolfan gweithgareddau addysg sydd wedi'i lleoli yng Ngogledd Cymru. Roedd taliadau gwerth £4,800 wedi cael eu gwneud i Bentre Peryglon yn 2025/26, gyda £7,700 yn ddyledus ar diwedd y flwyddyn ariannol (talwyd 08/04/26) fel rhan o gyllid grant Llywodraeth Cymru (2024/25: £13,300). Hefyd, darperir cyllid ar gyfer cost gweinyddwr, sy'n werth £37,514 (2024/25: £34,826).

Roedd y Trysorydd hefyd wedi'i gontractio fel Cadeirydd Annibynnol y Bwrdd ar gyfer Cronfa Bensiwn Powys, ac fel Cyfarwyddwr Anweithredol ar Fwrdd Adra, cymdeithas dai.

Nid oedd yr Awdurdod wedi derbyn unrhyw incwm yn ystod 2025/26 (2024/25: dim).

Cyrff Cyhoeddus Eraill

Mae Cyngor Sir y Fflint yn darparu rôl Swyddog Monitro. Delir y swydd hon gan y Prif Swyddog (Llywodraethu)/Swyddog Monitro ac roedd taliadau yn £20k (2024/25: £20k).

Mae Archwiliad Mewnol Merswy yn darparu gwasanaethau archwilio mewnol, gyda thaliadau yn cyfateb i £23k. Ar 31 Mawrth 2026 nid oedd dim yn weddill heb ei dalu.

Mae Cyngor Sir Caerfyrddin, sy'n gweithredu ar ran Cronfa Bensiwn Dyfed, yn rheoli'r taliadau a wneir i ddiffoddwyr tân sy'n bensiwnwyr ar ran yr Awdurdod. Maent hefyd yn gyfrifol am reoli cofnodion pensiwnwyr presennol ac aelodau gweithredol y cynllun. Roedd y trafodion yn y flwyddyn yn £120k (2024/25: £113k). Ar 31 Mawrth 2026, nid oedd unrhyw daliadau'n

Trwy gytundeb secondiad, mae Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru yn darparu Arweinydd Pensiwn Diffoddwyr Tân, ac yn ystod y flwyddyn talwyd £18k (2024/25: £18k) am hyn, gyda £4k yn weddill heb ei dalu ar ddiwedd y flwyddyn.

Mae trefniadau ar y cyd gyda Chomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru yn ogystal ag ystafell reoli a rennir. Cyfanswm cyfraniad yr Awdurdod tuag at reoli cyfleusterau oedd £291k (2024/25: £234k) gyda £146kk yn weddill heb ei dalu ar ddiwedd y flwyddyn.

28 GWARIANT CYFALAF AC ARIANNU CYFALAF

Dangosir cyfanswm y gwariant cyfalaf yr aed iddo yn ystod y flwyddyn yn y tabl isod, (gan gynnwys gwerth asedau a gaffaelwyd dan brydlesi ariannu a chytundebau PFI), ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Lle y bwriedir ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol drwy daliadau a godir ar refeniw wrth i asedau gael eu defnyddio gan yr awdurdod, mae'r gwariant yn arwain at gynnydd yn y gofyniad ariannu cyfalaf, sef mesur o'r gwariant cyfalaf yr aed iddo'n hanesyddol gan yr awdurdod sydd eto i'w ariannu.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
27,950	Gofyniad Ariannu Cyfalaf Agoriadol	31,022
921	Cydnabyddiaeth o IFRS16	0
28,871	Balans agoriadol wedi'i haddasu ar gyfer IFRS 16	31,022
	Buddsoddiad Cyfalaf	
6,534	Eiddo, Peiriannau ac Offer	5,411
	Ffynonellau Cyllid	
(967)	Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth	(204)
(1,957)	Symiau wedi'u neilltuo o refeniw (MRP)	(2,138)
(1,459)	Cyfraniadau Refeniw Uniongyrchol	(2,338)
31,022	Gofyniad Ariannu Cyfalaf Terfynol	31,753
3,072	Cynnydd)/gostyngiad yn yr angen gwaelodol i fenthyca (heb gymorth ariannol gan y llywodraeth)	731
3,072	Cynnydd / (gostyngiad) mewn Gofyniad Ariannu Cyfalaf	731

29 PRYDLESI**Awdurdod fel tenant – Asedau Hawl i Ddefnyddio**

Mae prydlesi'n cael eu cydnabod fel asedau hawl i ddefnyddio gyda'r atebolrwydd cyfatebol ar y dyddiad y mae'r ased wedi'i brydlesu ar gael i'w ddefnyddio (neu ar ddyddiad trosglwyddo IFRS 16, os yn hwyrach). Mae'r prydlesi fel arfer ar gyfer cyfnodau sefydlog dros flwyddyn, ond gallant gynnwys opsiynau estyn.

Ar gyfer trefniadau a gyfrifwyd yn flaenorol fel prydlesi gweithredu, mae ased hawl i ddefnyddio ac atebolrwydd prydles bellach ar y fantolen ar 1 Ebrill 2024.

Fel y caniateir gan y Cod, mae'r awdurdod yn eithrio prydlesi ar gyfer eitemau o werth isel sy'n costio llai na £10,000, a phrydlesi gyda thymor llai na 12 mis. Mae'r Awdurdod yn cydnabod y taliadau sy'n gysylltiedig â'r prydlesi hyn fel treuliau dros gyfnod y brydles.

Mae'r awdurdod wedi caffael cerbydau ac offer drwy fynd i mewn i gontractau prydlesi gyda thymor nodweddiadol o bedair blynedd. Yn ogystal, mae'r awdurdod yn prydlesu tri adeilad gyda thymor prydles nodweddiadol o bum mlynedd.

Mae'r tabl yn dangos y newid yn yr asedau hawl i ddefnyddio a gedwir o dan brydlesi gan yr

	Tir ac Adeiladau £'000	Cerbydau ac Offer £'000	Cyfanswm £'000
Balans ar 1 Ebrill 2024	485	173	658
Ychwanegiadau	0	403	403
Ailbriso	(2)	12	10
Dibrisiant ac amorteiddiad	(110)	(100)	(210)
Gwarediadau	0	(31)	(31)
Balans ar 31 Mawrth 2025	373	457	830

Mae'r awdurdod wedi ysgwyddo'r treuliau a'r llif arian canlynol mewn perthynas â lesau:

	Tir ac Adeiladau £'000	Cerbydau ac Offer £'000	Cyfanswm £'000
Datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr			
Treuliau llog ar rwymedigaethau les	24	3	27
Treuliau sy'n ymwneud â lesau tymor byr	0	2	2
Treuliau sy'n ymwneud â lesau eithriedig o eitemau gwerth isel	0	13	13
Taliadau les amrywiol nad ydynt wedi'u cynnwys wrth fesur rhwymedigaethau les	161	28	189
Datganiad llif arian			
Taliadau lleiaf les	117	207	324

Defnyddiodd yr Awdurdod gyfradd fenthyca ychwanegol y tenant (cyfradd blwydd-dal PWLB) sy'n benodol i gyfnod a dyddiad cychwyn y brydles i ostwng gwerth cerbydau wedi'u prydlesu, a'r gyfradd ymhlyg yn y brydles i ostwng gwerth eiddo wedi'u prydlesu.

Mae'r atebolrwydd prydlesol i'w setlo dros y bandiau amser canlynol (wedi'u mesur ar sail y symiau heb eu disgowntio o'r taliadau arian parod disgwylidig).

31 Mawrth 2025 £'000		31 Mawrth 2026 £'000
173	Dim hwyrach na blwyddyn	209
425	Hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	505
0	Hwyrach na 5 mlynedd	0
598	Cyfanswm yr atebolrwydd heb ei ostwng	714

30 CYNLLUNIAU PENSIWN BUDDION DIFFINIEDIG

Cymryd rhan mewn Cynlluniau Pensiwn

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei cyflogion, mae'r Awdurdod yn gwneud cyfraniadau tuag at gost buddion ôl-gyflogaeth. Er na fydd y buddion hyn yn daladwy nes bod gweithwyr cyflogedig yn ymddeol, mae gan yr Awdurdod ymrwymiad i wneud y taliadau (ar gyfer y buddion hynny) a'u datgelu ar yr adeg y mae gweithwyr cyflogedig yn ennill eu hawl iddynt yn y dyfodol.

Mae Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) yn cael ei weithredu o dan fframwaith reoleiddio'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Mae'r CPLIL yn gynllun a ariennir â buddion wedi'u diffinio y mae'r Awdurdod yn aelod cyflogwr ohono o gronfa Bensiwn Clwyd. Cronfa Bensiwn Clwyd, Cyngor Sir y Fflint sy'n gyfrifol am lywodraethu'r cynllun hwn yn ei rinwedd fel Rheolwr y Cynllun a'r Awdurdod Gweinyddol.

Mae'r polisi yn cael ei bennu yn unol â Rheoliadau'r Gronfa Bensiynau ac yn cael ei oruchwylio gan y Pwyllgor Pensiwn, gan gynnwys penodi'r rheolwyr buddsoddi. Prif risgiau'r cynllun i'r awdurdod yw'r rhagdybiaethau ynghylch hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (h.y. tynnu allan o'r cynllun ar raddfa fawr), newidiadau i chwyddiant, arenillion bond a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti a ddelir gan y cynllun.

Mae'r rhain yn cael eu lliniaru i ryw raddau gan y gofynion statudol ar gyfer ailbriso actiwaraidd yn rheolaidd ac ar gyfer gosod cyfraddau cyfraniadau cyflogwr a gweithwyr. Mae cyfraniadau'r cyflogwr yn cael eu codi ar gost gwasanaethau yn seiliedig ar enillion cyflogai yn y cyfnod yn hytrach na phan delir y buddion fel pensiynau yn y pen draw.

Mae'r hyn a godir ar yr ardoll yn adlewyrchu'r taliadau pensiwn gwirioneddol a wnaed yn ystod y flwyddyn yn unig. Fodd bynnag, i ddangos cost lawn buddion ymddeol, mae'r rhain yn cael eu cofnodi yn gyntaf yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ac yna eu gwrthdroi allan o'r Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r cofnodion canlynol yn adlewyrchu'r addasiadau hyn.

Mae unrhyw fuddion yn ôl disgrisiwn neu gostau ychwanegol sy'n gysylltiedig ag ymddeoliadau ar sail salwch yn gost heb ei ariannu ac yn cael eu codi ar wahân ar yr Awdurdod. I'r graddau y mae costau o'r fath yn hysbys, maent yn cael eu cynnwys yn y broses o bennu'r gyllideb ac mae'r Awdurdod yn cadw cronfa wrth gefn i fynd i'r afael ag unrhyw gostau heb eu cynllunio ac i lyfnhau effaith newidiadau ar gyfraddau cyfraniadau'r cyflogwr.

Mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (FFPS) yn gynllun heb ei ariannu â buddion wedi'u diffinio, sy'n golygu na ddeler buddsoddiadau i ariannu'r ymrwymadau. Mae cyfraniadau, ar gyfradd a bennir gan Lywodraeth Cymru, a wneir gan y cyflogwr a'r cyflogeion ar enillion pensiynadwy yn cael eu cadw mewn cyfrif cronfa bensiwn. Mae buddion a delir i ymddeoledigion hefyd yn cael eu codi ar y cyfrif gydag unrhyw ddiffyg arian parod yn cael ei dderbyn gan Lywodraeth Cymru neu ei dalu iddi.

Mae'r wybodaeth sy'n dilyn wedi'i thynnu o'r adroddiadau datgelu a ddarparwyd gan Mercer (ar ran cynllun pensiwn CPLIL) ac Adran Actiwari'r Llywodraeth (AALI) (ar gyfer Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (FFPS)). Mae'r manylion mwyaf perthnasol sy'n effeithio ar y cronfeydd Pensiwn isod:

Cyfartalu a Mynegeio Isafswm Pensiwn Gwarantedig

Yn ddiweddar, mae'r Llywodraeth wedi cyhoeddi ymgynghoriad ar fynegeio a chyfartalu Isafswm Pensiwnau Gwarantedig (GMP), a'r cynnig yw ymestyn y "datrysiaid interim" i'r aelodau sy'n cyrraedd Oedran Pensiwn Gwladol ar ôl 5 Ebrill 2021. Cafodd cost gwasanaeth blaenorol ei gynnwys yn natgeliadau 2019/20 ar gyfer ymestyn y cyfartalu i bawb sy'n ymddeol yn y dyfodol.

Roedd dyfarniad llys pellach hefyd ar 20 Tachwedd 2020 ynghylch cyfartalu'r Cyfanswm Pensiwn Gwarantedig (GMP). Dyfarnodd y llys fod rhaid i ymddiriedolwyr cynlluniau ailedrych ar gyn-Werthoedd Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian Parod (CETV) er mwyn sicrhau bod GMP yn cael ei gyfartalu. Gallai hyn arwain at daliadau atodol ychwanegol pan fo cyfartalu GMP yn golygu nad yw aelodau wedi derbyn eu holl hawl. Ar gyfer cynlluniau pensiwn gwasanaethau cyhoeddus, disgwylir y bydd y dyfarniad hwn yn cael ei weithredu ar draws cynlluniau, a bydd angen mewnbwn cyfreithiol.

Efallai y bydd hyn yn gofyn am ailedrych ar achosion CETV yn y gorffennol ar gyfer aelodau ag oedran Pensiwn y Wladwriaeth ar ôl 5 Ebrill 2016 ac a gymerodd CETV o'r cynllun cyn i CETV gael ei gyfartalu. Nid yw cwmpas unrhyw gostau wedi'i bennu eto. Nid yw data am CETV hanesyddol ar gael i amcangyfrif yr effaith bosibl. Disgwylir y bydd hwn yn godiad cymharol fach ar gyfer is-set gymharol fach o aelodau (h.y. y rhai a gymerodd CETV ac sydd o fewn y cwmpas ar gyfer ychwanegiad atodol).

Dyfarniad McCloud

Yn dilyn achos Llys Apêl, cafwyd dyfarniad McCloud yn Rhagfyr 2018, a oedd yn dod i'r casgliad bod yr amddiffyniadau trosiannol a gyflwynwyd yn 2015 yn gwahaniaethu ar sail oedran. Yn dilyn hyn cyhoeddodd Llywodraeth y DU gynlluniau i fynd i'r afael â'r gwahaniaethu ar draws cynlluniau pensiwn sector cyhoeddus y DU yn cynnwys Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân.

Mae costau gwasanaeth blaenorol wedi'u hamcangyfrif er mwyn ystyried effaith dyfarniad McCloud ac maent wedi'u cynnwys yn y Gronfa Bensiwn ers 2018/19. Mae'r amcangyfrifon hyn wedi'u diweddarau i adlewyrchu'r rhwymedi a amlinellwyd gan Lywodraeth y DU a'r newidiadau gofynnol i Reoliadau Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân a osodwyd gan Weinidogion Cymru a ddaeth i rym ar 1 Hydref 2023.

Rheoliadau Pensiynau'r Diffoddwyr Tân (Gwasanaeth y Gellir ei Unioni) (Cymru) 2023 a osodwyd ac a ddaeth i rym ar 1 Hydref 2023, gyda'r nod o alluogi Rheolwyr Cynlluniau i weithredu'r newidiadau angenrheidiol i roi'r unioni ar waith. Rhaid cwblhau'r newidiadau hyn o fewn cyfnod o 18 mis. Oherwydd cymhlethdod a nifer y cyfrifiadau, ni lwyddodd y Gwasanaeth i gyrraedd y dyddiad cau o 31 Mawrth 2025 yn llawn.

O ganlyniad i'r methiant i gydymffurfio â gofynion statudol Adran 29 o Ddeddf Pensiynau Gwasanaeth Cyhoeddus a'r Ombwdsmon 2022 (PSPJOA 2022), rhoddwyd gwybod am y mater i'r Rheoleiddiwr Pensiynau (TPR).

Yn ystod 2025/26, parhaodd y Gwasanaeth i weithredu'r newidiadau hyn, ac mae'r ymarfer hwn wedi'i gwblhau'n sylweddol ar gyfer yr aelodau a aseswyd fel rhai sydd wedi'u heffeithio'n andwyol. Cafodd yr effaith ariannol amcangyfrifedig ei chynnwys yn ailbriso 2020, ac mae gwaith yn parhau i fynd i'r afael yn llawn â phob achos gweddilliol.

O'Brien

Yn dilyn proses gyfreithiol hir, cyhoeddwyd y dyfarniad yn achos O'Brien vs Y Weinyddiaeth Gyfiawnder yn ystod 2019. Canfu hwn fod y penderfyniad i gyfyngu ar y cyfnod pan allai gweithiwr rhan-amser ymuno â'r cynllun pensiwn yn un gwallus ac y dylai gweithwyr cymwys gael ymuno â'r cynllun perthnasol o ddechrau eu contractau.

Mae gan y dyfarniad hwn oblygiadau cenedlaethol i staff sy'n cael eu cyflogi fel diffoddwyr tân ar alwad ac y dechreuodd eu contract cyflogaeth cyn 1 Gorffennaf 2000 neu'r rhai nad ydynt eto wedi cael y cyfle llawn i brynu gwasanaeth blaenorol yr oedd ganddynt hawl iddo.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gwneud diwygiadau i Gynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân 2007 (Diwygiedig) i ddarparu mecanwaith ar gyfer mynd i'r afael â'r mater hwn. Cafodd Gorchymyn Cynlluniau Pensiwn a Chynllun Digolledu'r Diffoddwyr Tân (Diwygio) (Cymru) 2024, ei wneud a'i osod ym mis Ionawr a daeth i rym ar 1 Chwefror 2024. Bydd pob person cymwys yn cael cyfle i brynu hawliau pensiwn yn ôl o fewn yr amserlenni a nodir yn y gorchymyn.

Ni ellir cyfrifo'n llawn effaith ariannol lawn y rheoliadau wedi'u diweddarau er bod amcangyfrif wedi'i gynnwys ym mhrisiad 2020 rhwymedigaethau cynllun pensiwn yr Awdurdod a gynhaliwyd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD).

Mae'r tablau isod yn darparu manylion pellach ynghylch y cronfeydd pensiwn:

LGPS 2024/25 £'000	FFPS 2024/25 £'000	Trosglwyddiadau'r Gronfa Gyffredinol	LGPS 2025/26 £'000	FFPS 2025/26 £'000
		Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
		Cost Gwasanaethau		
1,033	1,870	Cost cyfredol y gwasanaeth	704	1,010
0	0	Cost blaenorol y gwasanaeth	0	0
51	0	Costau Gweinyddu	54	0
		Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi		
(16)	10,810	Gwariant Llog Net	(18)	11,490
0	0	Trosglwyddiadau allan o'r cynllun	0	0
0	(10)	Trosglwyddiadau i mewn i'r cynllun	0	800
0	0	Cwtogiadau	0	0
1,068	12,670	Cyfanswm y Buddion Ôl-gyflogaeth a Godir ar Ddarparu Gwasanaethau	740	13,300
		Buddion Ôl-gyflogaeth Eraill a Godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
		RAilfesur y budd/rhwymedigaeth net diffiniedig yn cynnwys:		
1,894	0	Adenillion ar Asedau'r Cynllun (ac eithrio llog)	706	0
(51)	(530)	(Enillion) / Colledion Actwaraidd yn dellio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Demograffig	325	0
(6,176)	(25,240)	(Enillion) / Colledion Actwaraidd yn dellio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Ariannol	(4)	(7,320)
0	(60)	(Enillion) / Colledion Actiwaraidd - profiad	0	29,930
(4,333)	(25,830)	Cyfanswm y Buddion Ôl-gyflogaeth a Godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	1,027	22,610
		Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd		
(1,068)	(12,670)	Gwrthdroi costau net a wnaed i'r gwarged neu diffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau Buddion Ôl-gyflogaeth yn unol â'r Cod	(740)	(13,300)
		Symiau Gwirioneddol a godir ar y Gronfa Gyffredinol ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn		
0	10,370	Buddion Ymddeol sy'n daladwy i Bensiynwyr	0	11,430
658	0	Cyfraniadau'r Cyflogwr sy'n daladwy i'r cynllun	693	0

Mae'r swm a gynhwyswyd yn y Fantolen sy'n codi o rwymedigaeth yr Awdurdod mewn perthynas â'r cynlluniau buddion diffiniedig fel a ganlyn:

LGPS 2024/25 £'000	FFPF 2024/25 £'000	Asedau a Rhwymedigaethau Pensiynau a Gydabuwyd yn y Fantolen	LGPS 2025/26 £'000	FFPS 2025/26 £'000
(35,728)	(208,100)	Gwerth presennol y rhwymedigaeth buddion diffiniedig	(37,140)	(232,580)
40,950		Gwerth Teg asedau'r cynllun	41,599	
5,222 (5,265)	(208,100)	Is-Gyfanswm Effaith IAS19 / IFRIC 14	4,459 (4,503)	(232,580)
(43)	(208,100)	Rhwymedigaeth net sy'n codi o'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig	(44)	(232,580)

LGPS 2024/25 £'000	FFPF 2024/25 £'000	Symudiad yng Ngwerth Asedau'r Cynllun	LGPS 2025/26 £'000	FFPS 2025/26 £'000
41,630	0	Gwerth Teg Agoriadol Asedau'r Cynllun	40,950	0
2,021	0	Incwm Llog	2,387	
(1,894)	0	Enillion / Colledion wrth Ailfesur Yr enillion ar asedau'r cynllun, heb gynnwys y swm a gynhwyswyd yn y draul llog net	(706)	
658	12,440	Cyfraniadau gan y cyflogwr	693	13,740
437	0	Cyfraniadau gan weithwyr cyflogedig i'r cynllun	462	
(1,851)	(12,440)	Buddion/trosglwyddiadau a Dalwyd	(2,133)	(13,740)
(51)	0	Costau Gweinyddu	(54)	
40,950	0	Gwerth teg terfynol asedau'r cynllun	41,599	0

LGPS 2024/25 £'000	FFPF 2024/25 £'000	Symudiad yng Ngwerth Teg Rhwymedigaethau'r Cynllun	LGPS 2025/26 £'000	FFPS 2025/26 £'000
(40,392)	(231,610)	Balans Agoriadol ar 1 Ebrill	(35,728)	(208,100)
(1,033)	(1,870)	Cost Cyfredol y Gwasanaeth	(704)	(1,010)
0	(10)	Trosglwyddiadau i mewn	0	(800)
(1,944)	(10,810)	Costau Llog	(2,058)	(11,490)
(437)	(2,070)	Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	(462)	(2,310)
51	60	Enillion a Cholledion wrth Ailfesur Enillion / Colledion Actiwaraid - profiad	(325)	(29,930)
6,176	530	Enillion / Colledion Actiwaraid yn dellio o newidiadau i'r rhagdybiaethau demograffig	4	0
1,851	25,240	Enillion / Colledion Actiwaraid yn dellio o newidiadau i'r rhagdybiaethau ariannol	2,133	7,320
0	12,440	Buddion/trosglwyddiadau a Dalwyd	0	13,740
0	0	Cwtogiadau	0	0
0	0	Cost Blaenorol y Gwasanaeth	0	0
(35,728)	(208,100)	Balans ar 31 Mawrth	(37,140)	(232,580)

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) Asedau sy'n Cynnwys:

Dyfynedig 2024/25 £'000	Gwerth Teg Asedau'r Cynllun	Dyfynedig 2025/26 £'000
	Arian a Chyferwerth Arian	
0	Cyfrifon Arian	3,786
0	Buddsoddiadau Dros Dro	0
0	Is-gyfanswm Arian a Chyferwerth Arian	3,786
	Gwarantu Ecwiti	
6,296	Dyfynnwyd yn fyd-eang	6,697
0	Marchnadoedd sy'n dod i'r amlwg	0
6,296	Is-gyfanswm Ecwiti	6,697
	Bondiau	
5,409	Eraill Tramor	6,656
9,685	Buddsoddiad a Yrrir gan Rwymedigaethau	11,981
15,094	Is-gyfanswm Bondiau	18,637
	Eiddo	
1,550	DU	1,331
209	Tramor	0
1,759	Is-gyfanswm Eiddo	1,331
	Dewisiadau amgen	
6,298	Cronfeydd Ymddiogelu	0
3,239	Ecwiti Preifat	6,573
123	Seilwaith	3,328
4,808	Coed ac Amaethyddiaeth	83
1,380	Cronfa Twf Amrywiol	0
1,953	Credyd Preifat	1,165
17,801	Is-gyfanswm Dewisiadau Amgen	11,149
40,950	Cyfanswm yr Asedau	41,600

Mae asedau'r cynllun yn cael eu prasio gan ddefnyddio technegau gwerth teg yn seiliedig ar nodweddion pob offeryn, lle bo hynny'n bosibl gan ddefnyddio gwybodaeth sy'n seiliedig ar y farchnad.

Gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth yn Adroddiad Blynyddol Cronfa Bensiwn Clwyd, sydd ar gael ar eu gwefan - <https://mss.clwydpensionfund.org.uk/home/investments-and-governance/annual-reports/>

Y Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau ac Ymrwymadau

Mae gwerth yr ymrwymadau wedi eu seilio'n actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull unedau rhagamcanol sy'n asesu ymrwymadau'r cynllun yn y dyfodol gyda disgownt i'w gwerth presennol.

Mae gwerth Cynllun y Diffoddwyr Tân wedi ei wneud gan Adran Actiwaraidd y Llywodraeth.

Mae gwerth ymrwymadau LGPS wedi ei wneud gan Mercer, sef cwmni annibynnol o actiwariaid. Dyma'r prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd yn y cyfrifiadau ac maent yn seiliedig ar brisiad llawn diweddaraf y cynllun ar 1 Ebrill 2023.

2024/25	LGPS	2025/26
	Rhagdybiaethau ynglŷn â Marwolaethau	
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr presennol:	
21.1	Dynion	21.0
23.6	Menywod	23.6
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr y dyfodol:	
22.4	Dynion	22.1
25.4	Menywod	25.2
	Rhagdybiaethau Eraill	
2.6%	Cyfradd Chwyddiant	2.9%
3.9%	Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	4.2%
2.7%	Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	3.0%
5.9%	Cyfradd Disgowntio Ymrwymadau'r Cynllun	6.2%
2.6%	Cyfradd Ailbriso CARE	2.9%

2024/25	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	2025/26
	Rhagdybiaethau ynglŷn â Marwolaethau	
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr presennol:	
21.3	Dynion	21.3
21.3	Menywod	21.3
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr y dyfodol:	
22.7	Dynion	22.8
22.7	Menywod	22.8
	Rhagdybiaethau Eraill	
2.7%	Cyfradd Chwyddiant	3.0%
3.5%	Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	3.7%
2.7%	Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	3.0%
5.7%	Cyfradd Disgowntio Ymrwymadau'r Cynllun	6.1%
3.5%	Cyfradd Ailbriso CARE	3.7%

Mae'r amcangyfrif o'r ymrwymadau buddion diffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraidd a nodir yn y tabl uchod.

Mae'r dadansoddiadau sensitifrwydd isod yn seiliedig ar newidiadau rhesymol bosibl i ragdybiaethau ar ddiwedd y cyfnod adrodd, gyda phob un yn cael ei amrywio'n annibynnol. Er enghraifft, mae'r rhagdybiaeth ynghylch hirhoedledd yn ystyried newidiadau yn disgwyliad oes dynion a menywod. Er nad yw newidiadau unigol fel hyn yn debygol yn ymarferol, gall rhai rhagdybiaethau fod yn gysylltiedig. Mae'r amcangyfrifon yn dilyn polisïau cyfrifyddu'r cynllun—gan ddefnyddio dull credyd uned ragamcanol ar sail actiwaraidd. Nid yw'r dulliau na'r mathau o ragdybiaethau a ddefnyddiwyd wedi newid ers y cyfnod blaenorol.

Effaith Rhagdybiaethau ar yr ymrwymiad - LGPS

	Fel yr Adroddwyd	+0.5% gostyngiad y flwyddyn	+0.25% chwyddiant y flwyddyn	+0.25% twf cyflog y flwyddyn	Cynnydd o 1 flwyddyn mewn disgwyliad oes	+/-1% o newid yn enillion buddsoddi 2023/24	
	£000	£000	£000	£000	£000	+1% £000	-1% £000
Ymrwymïadau	37,140	34,597	38,481	37,348	37,898	37,140	37,140
Asedau	(41,599)	(41,599)	(41,599)	(41,599)	(41,599)	(42,010)	(41,188)
Diffyg (gwarged)	(4,459)	(7,002)	(3,118)	(4,251)	(3,701)	(4,870)	(4,048)
Cost a Ragamcanwyd ar gyfer y flwyddyn nesaf	699	589	759	699	718	699	699
Cost Llog Net a Ragamcanwyd ar gyfer y flwyddyn nesaf	(307)	(502)	(223)	(293)	(259)	(332)	(281)

	Fel yr Adroddwyd	Cyfradd disgownt ar rwymedigaeth-au Cynnydd o 0.5% £000	Cynnydd mewn cyflogau Cynnydd o 0.5% £000	Disgwyliad oes Cynnydd o 1 flwyddyn £000	Cynnydd mewn pensiynau Cynnydd o 0.5% £000
	£000	£000	£000	£000	£000
Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	Effaith (232,580)	-6.50% (217,462)	1% (234,906)	2.50% (238,395)	6.50% (247,698)

Effaith ar lif arian yr Awdurdod

Cydnabyddir cost buddion ymddeol yng nghost gwasanaethau a nodwyd pan gânt eu hennill gan weithwyr cyflogedig, yn hytrach na phan delir y buddion ar ffurf pensiynau yn y pen draw. Fodd bynnag, mae'r taliad sy'n rhaid ei godi yn erbyn yr ardoll yn seiliedig ar yr arian sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddion ôl-gyflogaeth / buddion ymddeol ei gwrthdroi o'r Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a balans y Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.

31 NATUR A MAINT Y RISGIAU SY'N DEILLIO O OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cod Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys, sy'n sicrhau bod gan yr Awdurdod fesurau ar waith i reoli risgiau ariannol. Cymeradwywyd Strategaeth Rheoli Trysorlys yr Awdurdod ar gyfer 2025/26 mewn cyfarfod ar 28 Ebrill 2025. Mae'r Strategaeth yn nodi'r Dangosyddion Darbodus (PI) ar gyfer y flwyddyn. Yn ystod y flwyddyn mae adroddiadau chwarterol yn manylu ar y cynnydd o'i gymharu â'r strategaeth ac, os oes angen, adolygiad o'r Dangosyddion Perfformiad.

Ar ddiwedd y flwyddyn, mae adroddiad terfynol yn nodi sut mae'r Awdurdod wedi perfformio yn ystod y flwyddyn. Ceir manylion ynghylch sut mae'r Awdurdod yn rheoli risgiau sy'n deillio o offerynnau ariannol yn adroddiadau'r trysorlys a gyflwynir i'r Pwyllgor Archwilio ac maent ar gael o wefan Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru - www.northwalesfire.gov.wales

Mae gweithgareddau'r awdurdod yn ei amlygu i amrywiaeth o risgiau ariannol, gan gynnwys:

Risg Credyd

Dyma'r posibilrwydd y gallai partïon eraill fethu â thalu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod.

Buddsoddiadau sy'n peri'r risg credyd uchaf ac mae'r rhain yn cael eu rheoli drwy Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, sy'n nodi'r paramedrau ar gyfer rheoli risgiau sy'n gysylltiedig ag Offerynnau Ariannol ac yn pwysleisio bod blaenoriaeth i'w rhoi i ddiogelwch a hylifedd, yn hytrach nag arenillion. Polisi'r Awdurdod ar fuddsoddiadau'r trysorlys yw rhoi arian sydd dros ben yn y tymor byr mewn cyfrifon galw mewn banciau hyd nes y bydd ei angen. Nid oes gan yr Awdurdod fuddsoddiadau tymor hir. Mae arian parod sy'n debygol o gael ei wario yn y tymor byrrach yn cael ei fuddsoddi'n ddiogel, gyda banciau dethol o ansawdd uchel, i leihau'r risg o

Risg Hylifedd

Dyma'r posibilrwydd na fydd gan yr Awdurdod ddigon o arian ar gael i fodloni ei ymrwymïadau i wneud taliadau.

Mae'r Awdurdod yn monitro ei falans arian parod i sicrhau bod arian parod ar gael yn ôl yr angen. Os bydd symudiadau annisgwyl yn digwydd, gall yr Awdurdod gael gafael yn rhwydd ar fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, ac felly nid oes unrhyw risg canfyddedig na fyddai'r Awdurdod yn gallu codi'r arian i fodloni ei ymrwymïadau dan yr offerynnau ariannol. Yn hytrach, y risg yw y bydd yr Awdurdod wedi ei rwymo i ailgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg pan fo cyfraddau llog yn anffafriol.

Bydd gan yr Awdurdod ofyniad benthyca bob amser gan nad yw'n dal arian parod neu gronfeydd wrth gefn sylweddol a dim ond mynediad cyfyngedig at gyllid grant cyfalaf. Mae proffil aeddfedrwydd benthyca presennol yr Awdurdod fel a ganlyn:

2025-26	Terfyn uchaf	Terfyn isaf	31 Mawrth 2026 £000	31 Mawrth 2026 %
O dan 12 mis	60%	0%	2,000	13%
12 mis ac o fewn 24 mis	45%	0%	1,700	11%
24 mis ac o fewn 5 mlynedd	45%	0%	1,800	11%
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	75%	0%	2,000	13%
10 mlynedd a mwy	100%	0%	8,260	52%
Cyfanswm			15,760	100%

2024-25	Terfyn uchaf	Terfyn isaf	31 Mawrth 2025 £000	31 Mawrth 2025 %
O dan 12 mis	60%	0%	9,300	49%
12 mis ac o fewn 24 mis	45%	0%	1,500	8%
24 mis ac o fewn 5 mlynedd	45%	0%	1,200	6%
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	75%	0%	0	0%
10 mlynedd a mwy	100%	0%	7,070	37%
Cyfanswm			19,070	100%

Risg y Farchnad

Dyma'r posibilrwydd y gallai colled ariannol ddigwydd i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiadau yn y farchnad stoc.

Ar 31 Mawrth 2026, roedd gan yr Awdurdod fenthyciadau marchnad o £2m (2024/25: £5m).

Mae'r Awdurdod mewn sefyllfa agored i symudiadau mewn cyfraddau llog ar ei fenthyciadau a'i buddsoddiadau. Mae symudiadau mewn cyfraddau llog yn cael effaith gymhleth ar yr Awdurdod, yn dibynnu sut mae cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn symud ar draws gwahanol gyfnodau offerynnau ariannol. Er enghraifft, byddai cynnydd mewn cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn cael yr effeithiau canlynol:

- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiol – bydd y gost llog a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn codi;
- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg y benthycia yn gostwng (dim effaith ar falansau refeniw);
- Buddsoddiadau ar gyfraddau amrywiol – bydd yr incwm llog a gredydir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn codi; a
- Buddsoddiadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg yr asedau yn gostwng (dim effaith ar falansau refeniw);

Nid yw benthyciadau'n cael eu cario ar eu gwerth teg ar y fantolen, felly ni fyddai enillion a cholledion nominal ar fenthyciadau cyfradd sefydlog yn effeithio ar Warged neu Ddiffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau neu Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall. Fodd bynnag, bydd newidiadau yn y llog sy'n daladwy neu a dderbynnir ar fenthyciadau a buddsoddiadau ar gyfradd amrywiol yn cael eu gosod yn y Gwarged neu Ddiffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau ac yn effeithio ar Falans y Gronfa Gyffredinol.

Mae gan yr awdurdod nifer o strategaethau ar gyfer rheoli risg cyfraddau llog. Yn ystod cyfnodau pan fo cyfraddau llog yn gostwng, a lle mae amgylchiadau economaidd yn ei gwneud yn ffafriol, bydd benthyciadau ar gyfradd sefydlog yn cael eu had-dalu'n gynnar i wneud yr Awdurdod yn llai agored i golledion.

32 RHWYMEDIGAETHAU ANNISGWYL

Hawliadau Pensiwn

Yn dilyn proses gyfreithiol hir, cyhoeddwyd y dyfarniad yn achos O'Brien vs Y Weinyddiaeth Gyfiawnder yn ystod 2019. Canfu hwn fod y penderfyniad i gyfyngu ar y cyfnod pan gallai gweithiwr rhan-amser ymuno â'r cynllun pensiwn yn un gwallus ac y dylai gweithwyr cymwys gael ymuno â'r cynllun perthnasol o ddechrau eu contractau.

Mae gan y dyfarniad hwn oblygiadau cenedlaethol i staff sy'n cael eu cyflogi fel diffoddwyr tân ar alwad ac y dechreuodd eu contract cyflogaeth cyn 6 Ebrill 2000 neu'r rhai nad ydynt eto wedi cael y cyfle llawn i brynu gwasanaeth blaenorol yr oedd ganddynt hawl iddo.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gwneud diwygiadau i Gynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân 2007 (Diwygiedig) i ddarparu mecanwaith ar gyfer mynd i'r afael â'r mater hwn. Cafodd Gorchymyn Cynlluniau Pensiwn a Chynllun Digolledu Diffoddwyr Tân (Diwygio) (Cymru) 2024 ei wneud a'i osod ym mis Ionawr a daeth i rym ar 1 Chwefror 2024. Bydd pob person cymwys yn cael cyfle i brynu hawliau pensiwn yn ôl o fewn yr amserlenni a nodir yn y gorchymyn.

Ni ellir cyfrifo'n llawn effaith ariannol lawn y rheoliadau sydd wedi'u diweddarau er bod amcangyfrif wedi'i gynnwys ym mhrisiad 2020 o rwymedigaethau cynllun pensiwn yr Awdurdod a gynhaliwyd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD).

Materion Perthnasol Cyfreithiol

Gall yr Awdurdod wynebu her mewn perthynas ag ystod o faterion a allai fod yn destun ymgyfreitha ar unrhyw adeg. Ar ddiwedd y flwyddyn mae'r holl hawliadau hysbys yn cael eu hadolygu a'u hasesu. Os asesir bod atebolrwydd tebygol ac y gellir gwneud amcangyfrif rhesymol, rhoddir cydnabyddiaeth i ddarpariaeth ar gyfer symiau y byddai'r Awdurdod yn gorfod eu hysgwyddo. Pan fo'r tebygolrwydd o setliad yn isel neu pan na ellir amcangyfrif yr atebolrwydd yn rhesymol, ni chydabyddir rhwymedigaeth. Fodd bynnag, mae'r posibilrwydd bod hawliadau yn codi yn y dyfodol o ganlyniad i weithredoedd yn y gorffennol sydd naill ai'n anhysbys ar ddyddiad y Fantolen neu lle mae'r canlyniad mor anrhagweladwy o ran canlyniad neu rwymedigaeth ariannol fel na ellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o'r rhwymedigaeth. Mae'r Awdurdod yn cadw cronfa wrth gefn ar gyfer materion o'r fath.

Tribiwnlys Cyflogaeth

Ar ddiwedd y flwyddyn nid oedd unrhyw faterion a oedd angen cydnabyddiaeth ariannol.

33 ASED ANNISGWYL

Ar ddiwedd y flwyddyn nid oedd unrhyw faterion a oedd angen cydnabyddiaeth.

CYFRIF CRONFA BENSIWN DIFFODDWYR TÂN

Cyfrif Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2026

Mae'r datganiad hwn yn cyflwyno sefyllfa ariannol Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, gan nodi a oes gan yr Awdurdod falans sy'n daladwy neu'n dderbyniol gan Lywodraeth Cymru er mwyn sicrhau bod y cyfrif yn gytbwys. Yn ogystal, mae'n darparu gwybodaeth am asedau net y gronfa.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
	Cyfraniadau a Dderbynnir:	
(4,906)	Cyfraniadau arferol y cyflogwr	(5,437)
0	Tâl afiechyd y cyflogwr	0
0	Cyfraniadau ôl-ddyddiedig y cyflogwr	0
(2,067)	Cyfraniadau arferol yr aelodau	(2,309)
(100)	Cyfraniadau ôl-ddyddiedig yr aelodau	(304)
(321)	Trosglwyddiadau i mewn	(855)
(7,394)	Cyfanswm Cyfraniadau	(8,905)
	Buddion yn Daladwy:	
9,737	Taliadau Pensiwn	10,872
2,437	Gohirio Pensiynau a Chyfandaliadau buddion ymddeol	3,072
0	Taliadau Gohirio Ôl-ddyddiedig	0
	Taliadau i Ymadawyr ac ar eu rhan:	
88	Trosglwyddiadau allan	16
12,262	Cyfanswm Buddion	13,960
4,868	Diffyg am y flwyddyn cyn i grantiau a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru	5,055
(4,868)	Grant atodol a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru	(5,055)
0	Swm Net (Taladwy)/A Dderbynnir ar Gyfer y Flwyddyn	0

Net Assets Statement as at 31 March 2026

2024/25 £'000		2025/26 £'000
	Asedau cyfredol	
(655)	Swm sy'n ddyledus (gan) / i'r Gronfa Gyffredinol	(4,024)
(655)	Cyfanswm Asedau Cyfredol	(4,024)
	Ymrwymadau Cyfredol	
655	Grant atodol yn daladwy (gan) / i Lywodraeth Cymru	4,024
655	Cyfanswm Ymrwymadau Cyfredol	4,024

Nodiadau i Gronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 2007, dan Orchymyn Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân (Cymru) 2007, ac mae'n cynnwys Cynlluniau Pensiwn y Diffoddwyr Tân 1992, 2007 a 2015 ac fe'i gweinyddir gan yr Awdurdod. Mae'r cynllun yn un nad yw'n cael ei ariannu, nid oes ganddo asedau buddsoddi, a bydd unrhyw wahaniaeth rhwng y buddion sy'n daladwy a'r cyfraniadau derbyniadwy yn cael ei ateb gan Grant Atodol gan Lywodraeth Cymru.

Telir cyfraniadau cyflogai a chyflogwr i'r Gronfa, a gwneir taliadau ohoni i bensiynwyr. Mae lefelau cyfraniadau gweithwyr a chyflogwr yn seiliedig ar ganrannau o dâl pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru ac yn amodol ar ailbriso gan Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD) bob pedair blynedd neu fel y cyfarwyddir fel arall gan Drysorlys EM.

Trosglwyddiadau i'r cynllun yw trosglwyddo buddion pensiwn o gynllun pensiwn arall ar gyfer gweithwyr newydd neu bresennol, a throsglwyddiadau allan yw trosglwyddo buddion i weithwyr sydd wedi gadael yr Awdurdod ac wedi ymuno â chynllun pensiwn arall.

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am dalu cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa. Dyma'r costau sydd wedi'u cynnwys yn y cyfrifon ar gyfer yr Awdurdod.

Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, gwneir asesiad ynghylch swm y Grant Atodol sydd ei angen gan Lywodraeth Cymru. Mae'r amcangyfrif yn cynnwys asesiad o nifer y diffoddwyr tân sydd i fod i ymddeol o fewn y flwyddyn, yn seiliedig ar oedran a blynyddoedd o wasanaeth.

Cyfraddau Cyfraniadau

Yn unol â Rheoliadau Pensiwn Diffoddwyr Tân, cyfradd cyfraniad y cyflogwr ar gyfer Cynllun 2015 yw 31.0% o dâl pensiynadwy, sydd yn weithredol o 1 Ebrill 2024 hyd at 31 Awst 2025 (wedi cynyddu o 27.3% yn 2023/24). Mae cyfraddau cyfraniadau gweithwyr yn amrywio yn ôl bandiau tâl pensiynadwy, fel y nodir isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	Cyfradd Cyfraniad % (01 Ebrill - 31 Awst)
Hyd at £27,818	11.0
£27,819 i £51,515	12.9
£51,516 i £142,500	13.5
Mwy na £142,501	14.5

Daeth cyfraddau cyfraniadau newydd gweithwyr i rym o 1 Medi 2025, gyda'r cyfraddau'n cael eu pennu drwy gyfeirio at radd yn hytrach na band cyflog. Cafodd y cyfraddau hyn eu cymhwyso o daliadau cyflog mis Medi ymlaen, ni chawsant eu cymhwyso'n ôl-weithredol, ac nid oes unrhyw aelod yn ddyledus unrhyw ôl-ddyledion cyfraniadau o ganlyniad i'r newidiadau hyn.

System Dyletswydd	Gradd / Rôl	Cyfradd Cyfraniad % (01 Medi ymlaen)
Ar-Alwad	Pob gradd ar-alwad	13.0
Llawn Amser	Diffoddwr Tân	13.0
Llawn Amser	Rheolwr Criw	13.2
Llawn Amser	Rheolwr Gwylfa	13.2
Llawn Amser	Rheolwr Gorsaf	13.7
Llawn Amser	Rheolwr Grŵp	13.7
Llawn Amser	Rheolwr Ardal	14.2
Llawn Amser	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	14.5
Llawn Amser	Dirprwy Brif Swyddog Tân	14.5
Llawn Amser	Prif Swyddog Tân	14.5

Nid yw Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cymryd ystyriaeth o'r ymrwymïadau am bensiynau a buddion eraill wedi diwedd y cyfnod, gan mai cyfrifoldeb yr Awdurdod yw hyn. Mae manylion am yr ymrwymïadau pensiwn tymor hir i'w cael yn Nodyn 30 o'r datganiadau ariannol craidd.

POLISI'AU CYFRIFYDDU

1. EGWYDDORION CYFFREDINOL

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26 a'i sefyllfa diwedd blwyddyn ar 31 Mawrth 2026. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad Cyfrifon blynyddol yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, sy'n gofyn bod y cyfrifon yn cael eu paratoi yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arferion hyn, o dan adran 21 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003, yn cynnwys yn bennaf y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025/26 a gefnogir gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Y confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad Cyfrifon yw cost hanesyddol yn bennaf, wedi'i haddasu drwy ailbriso categorïau penodol o asedau ac offerynnau ariannol nad ydynt yn gyfredol. Paratowyd y cyfrifon ar sail parhad gweithredol.

O ran y polisi ar gyfalafu gwariant, ein harfer yw gweithredu ar sail natur y gwariant yn hytrach nag ar sail lefel benodedig o wariant.

2. CRONIADAU O INCWM A GWARIANT

Yn y cyfrifon refeniw, cyfrifir am incwm a gwariant heb TAW (oni bai bod y TAW yn anadferadwy), yn y flwyddyn y maent yn codi, nid pan fydd taliadau arian parod yn cael eu gwneud neu eu derbyn. Mae hyn yn cyd-fynd ag IAS 1, sy'n gorfodi cyfrifyddu ar sail gronriadol i sicrhau cymhariaeth a golwg gywir a theg ar berfformiad a'r sefyllfa ariannol.

- **Treuliau:** Yn cael eu cofnodi pan dderbynnir gwasanaethau, nid pan fydd taliadau'n cael eu gwneud. Mae incwm gan gwsmeriaid yn cael ei gydnabod pan gaiff nwyddau neu wasanaethau eu darparu.
- **Cyflenwadau:** Yn cael eu cofnodi fel treuliau pan gânt eu defnyddio. Os cânt eu derbyn ond eu bod heb eu defnyddio eto, maent yn cael eu cario fel stocrestrau ar y Fantolen.
- **Llog:** Yn cael ei gyfrif gan ddefnyddio'r dull cyfradd llog effeithiol, yn hytrach na'r llif arian a bennir yn y contract.
- **Dyledwyr a Chredydwyr:** Os cydnabyddir refeniw a gwariant ond nad yw arian parod wedi'i dderbyn na'i dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr yn y Fantolen. Os yw'n bosibl na fydd dyledion yn cael eu setlo, caiff balans y dyledwyr ei nodi a chodir tâl ar refeniw am yr incwm na fydd o bosibl yn cael ei gasglu.

3. ARIAN PAROD A CHYFWERTH AG ARIAN PAROD

Mae arian parod yn cynnwys arian parod mewn llaw ac adneuo gyda sefydliadau ariannol y gellir eu tynnu allan heb gosb o fewn 24 awr. Mae buddsoddiadau cyfwerth ag arian parod yn fuddsoddiadau sy'n aeddfedu o fewn tri mis o'u caffael ac y gellir eu trosi'n rhwydd yn arian parod heb fawr ddim risg.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir arian parod a chyfwerth ag arian parod heb orddrafftiau banc sy'n ad-daladwy yn ôl y galw ac sy'n rhan o system rheoli arian parod yr Awdurdod.

4. **ADDASIADAU CYFNOD BLAENOROL, NEWIDIADAU MEWN POLISIÂU CYFRIFYDDU AC AMCANGYFRIFON A GWALLAU**

Gall addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisiâu cyfrifyddu neu i gywiro gwallau materol. Mae newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu'n cael eu hystyried yn rhagolygol, gan effeithio ar y flwyddyn gyfredol a'r blynyddoedd i ddod, ac nid ydynt yn arwain at addasiadau cyfnod blaenorol.

Dim ond pan fo hynny'n angenrheidiol yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol y gwneir newidiadau mewn polisiâu cyfrifyddu, neu os yw'r newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Rhoddir y newidiadau hyn ar waith yn ôl-weithredol (oni nodir yn wahanol) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer cyfnodau blaenorol fel pe bai'r polisi newydd wedi bod ar waith erioed. Caiff gwallau materol sy'n cael eu darganfod mewn ffigurau cyfnod blaenorol eu cywiro'n ôl-weithredol trwy ddiwygio balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

5. **TALIADAU A GODIR AR REFENIW AM ASED AU ANGHYFREDOL**

Codir amcangyfrif o'r gost o ddal asedau anghyfredol yn ystod y flwyddyn ar wasanaethau, gwasanaethau cymorth a chyfrifon masnachu. Mae hyn yn cynnwys:

- **Dibrisiant:** Yn briodoleddig i'r asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth perthnasol.
- **Ailbriso a Cholledion Amhariad:** Ar asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth lle nad oes enillion cronedig yn y gronfa ailbriso wrth gefn i wrthbwysu'r colledion.
- **Amorteiddiad:** Asedau anniriaethol priodoleddig i'r gwasanaeth.

Nid yw'n ofynnol i'r Awdurdod godi ardoll i ariannu'r costau hyn. Yn hytrach, mae'n gwneud cyfraniad blynyddol o refeniw tuag at leihau ei ofyniad benthyca cyffredinol, wedi'i gyfrifo ar sail ddarbodus. Caiff dibrisiant, ailbriso a cholledion amhariad, ac amorteiddiad eu disodli gan y cyfraniad hwn ym malans y Gronfa Gyffredinol (Darpariaeth Refeniw Lleiaf), trwy drafodiad addasu gyda'r cyfrif addasu cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

6. **BUDDION I WEITHWYR**

Buddion sy'n daladwy yn ystod cyflogaeth

Buddion cyflogeion tymor byr yw'r rhai hynny sydd i'w setlo o fewn 12 mis o ddiwedd y flwyddyn ariannol ac maent yn cynnwys tâl, cyflogau, gwyliau â thâl, taliadau bonws a buddion heb fod yn ariannol (e.e. ceir). Mae'r rhain yn cael eu cydnabod fel treuliau yn y flwyddyn y mae gweithwyr yn darparu gwasanaethau i'r Awdurdod.

Gwneir cronriad am gost yr hawliau gwyliau (neu unrhyw fath o wyliau, e.e. amser i ffwrdd yn lle oriau ychwanegol a weithiwyd) y mae gweithwyr wedi'u hennill ond heb eu cymryd cyn diwedd y flwyddyn ariannol ac y gall gweithwyr eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y cronriad hwn ar y cyfraddau tâl a chyflog sy'n berthnasol yn y flwyddyn gyfrifyddu ganlynol. Caiff y cronriad ei godi ar y gwarged neu'r diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau, ond caiff wedyn ei wrthdroi trwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn i'r cyfrif absenoldebau cronedig, gan sicrhau bod hawliadau gwyliau yn cael eu codi ar refeniw yn y flwyddyn y cymerir y gwyliau.

Buddion Ôl-gyflogaeth

Mae gweithwyr yr Awdurdod yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân:

- **Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân:** Gweinyddir y cynllun hwn gan Gronfa Bensiwn Dyfed, Cyngor Sir Gâr.
- **Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol:** Gweinyddir y cynllun hwn gan Gyngor Sir y Fflint

Mae'r ddau gynllun yn darparu buddion diffiniedig (cyfansymiau wrth ymddeol a phensiynau) a enillir wrth i weithwyr weithio i'r Awdurdod.

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (FFPS)

Mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun buddion diffiniedig heb ei ariannu a heb unrhyw asedau nac incwm buddsoddi.

- **Rhwymedigaethau:** Wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanedig, yn seiliedig ar ragdybiaethau am gyfraddau marwolaethau, trosiant gweithwyr, ac enillion rhagamcanedig.
- **Cyfradd Ddisgownt:** Caiff rhwymedigaethau eu disgowntio i brisiau cyfredol gan ddefnyddio cyfradd sy'n seiliedig ar arenillion bondiau'r Llywodraeth ynghyd ag elw ychwanegol.

Cost y Gwasanaeth:

- **Cost Gyfredol y Gwasanaeth:** Cynnydd mewn rhwymedigaethau o wasanaeth a enillwyd yn y flwyddyn, a ddyrannwyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) i'r gwasanaethau y gweithiodd gweithwyr iddynt.
- **Cost y Gwasanaeth yn y Gorffennol:** Cynnydd mewn rhwymedigaethau yn sgil diwygiadau neu doriadau yn y cynllun sy'n gysylltiedig â blynyddoedd cynharach, wedi'u debydu i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- **Llog Net:** Traul sy'n codi dros amser ar y rhwymedigaeth buddion diffiniedig net. Fe'i cyfrifir trwy gymhwyso'r gyfradd ddisgownt i'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig net ar ddechrau'r cyfnod. Codir y gwariant hwn ar y llinell incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Yn ei hanfod, mae'n cynrychioli cost llog bod â rhwymedigaeth pensiwn dros amser.

Ailfesuriadau:

- **Enillion a Cholledion Actiwaraidd:** Newidiadau mewn rhwymedigaeth pensiwn net o ganlyniad i ragdybiaethau neu ddiwyddiadau a ddiweddarwyd nad ydynt yn cyfateb i ragdybiaethau actiwari blaenorol, a godir ar y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.
- **Cyfraniadau a dalwyd i'r Gronfa:** Arian parod a dalwyd fel cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa pensiwn i setlo rhwymedigaethau; nid yw'n cael ei gyfrif fel cost.

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn pennu mai'r swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa pensiwn neu'n uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn sy'n cael ei godi ar Falans y Gronfa Gyffredinol, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau

cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn, mae hyn yn golygu bod trosglwyddiadau'n cael eu gwneud i mewn i'r Gronfa Bensiynau ac allan ohoni i ddileu'r debydau a'r credydau tybiedig ar gyfer buddion ymddeol a'u disodli â debydau am yr arian a delir i'r gronfa bensiynau a phensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond sydd heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Mae'r balans negyddol sy'n codi yn y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn felly'n mesur yr effaith fuddiol i'r Gronfa Gyffredinol o orfod cyfrif am fuddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach nag wrth i weithwyr ennill buddion.

Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (LGPS)

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cael ei ystyried yn gynllun buddion diffiniedig:

- **Rhwymedigaethau:** Wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanedig, yn seiliedig ar ragdybiaethau am gyfraddau marwolaethau, trosiant gweithwyr, ac enillion a ragwelic ar gyfer cyflogeion presennol.
- **Cyfradd Ddisgownt:** Caiff rhwymedigaethau eu disgowntio i brisiau cyfredol gan ddefnyddio cyfradd sy'n seiliedig ar fondiau corfforaethol.
- **Asedau:** Mae asedau Cronfa Bensiwn Clwyd y gellir eu priodoli i'r Awdurdod wedi'u cynnwys yn y Fantolen yn ôl eu gwerth teg:
  - Gwarannau a ddyfynnwyd: pris cyfredol
  - Gwarannau heb eu dyfynnu: amcangyfrif proffesiynol
  - Gwarannau unedol: pris cyfredol
  - Eiddo: gwerth y farchnad

Caiff y newid yn y rhwymedigaeth bensiynau net ei ddadansoddi yn ôl y cydrannau canlynol:

Cost gwasanaeth sy'n cynnwys:

- **Cost Gyfredol y Gwasanaeth:** Y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni, wedi'u clustnodi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau y bu'r gweithwyr yn gweithio iddynt.
- **Cost y Gwasanaeth yn y Gorffennol:** Y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i ddiwygio neu gwtogi cynllun sy'n gysylltiedig â blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd yn ystod blynyddoedd cynharach, wedi'i ddebydu i'r gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o gostau corfforaethol.
- **Llog Net ar y Rhwymedigaeth Buddion Diffiniedig Net/(Ased):** Y newid yn ystod y cyfnod yn y rhwymedigaeth buddion diffiniedig net/(ased) oherwydd treigl amser, a godir ar linell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae hyn yn cael ei gyfrifo trwy gymhwyso'r gyfradd ddisgownt a ddefnyddir i fesur y rhwymedigaeth buddion diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod i'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig net/(ased) ar ddechrau'r cyfnod, gan ystyried unrhyw newidiadau yn ystod y cyfnod oherwydd cyfraniadau a thaliadau buddion.

Ailfesuriadau sy'n cynnwys:

- **Enillion ar Asedau'r Cynllun:** Ac eithrio symiau sydd wedi'u cynnwys mewn llog net ar y rhwymedigaeth buddion diffiniedig net (ased), a godir ar y gronfa bensiynau wrth gefn fel incwm a gwariant cynhwysfawr arall.

- **Enillion a Cholledion Actiwaraid:** Newidiadau yn y rhwymedigaeth bensiynau net oherwydd nad yw digwyddiadau'n cyd-fynd â rhagdybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraid diwethaf neu oherwydd bod yr actiwarïau wedi diweddarau eu rhagdybiaethau, sy'n cael eu codi ar y gronfa bensiwn wrth gefn fel incwm a gwariant cynhwysfawr arall.
- **Cyfraniadau a Dalwyd i Gronfa Bensiwn Clwyd:** Arian parod a delir fel cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa bensiwn i setlo rhwymedigaethau, nid yw'n cael ei gyfrif fel cost.

Darpariaethau Statudol

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn gofyn bod y swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'n uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn yn cael ei godi ar falans y Gronfa Gyffredinol, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Mae hyn yn golygu bod trosglwyddiadau'n digwydd i mewn i'r gronfa bensiynau wrth gefn ac allan ohoni i ddileu'r debydau a chredydau tybiedig ar gyfer buddion ymddeol â'u disodli â debydau am yr arian a delir i'r gronfa bensiynau a phensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond sydd heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Mae'r balans negyddol yn y gronfa bensiynau wrth gefn yn mesur yr effaith fuddiol i'r Gronfa Gyffredinol o orfod cyfrif am fuddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach nag wrth i weithwyr ennill buddion.

Mae Safon Cyfrifyddu Ryngwladol (IAS) 19 yn llywodraethu sut y dylid adrodd ar y rhwymedigaethau hirdymor sy'n bodoli mewn perthynas â chostau pensiwn. Mae'n ofynnol i Wasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru a Lloegr gynhyrchu eu datganiadau ariannol yn unol ag IAS19.

Buddion Disgresiynol

Mae gan yr Awdurdod hefyd bwerau cyfyngedig i ddyfarnu buddion ymddeol yn ôl ei ddisgresiwn os bydd gweithwyr yn ymddeol yn gynnwys. Caiff unrhyw rwymedigaethau yr amcangyfrifir eu bod o ganlyniad i ddyfarniad o'r fath eu cronni yn ystod blwyddyn y penderfyniad a'u cyfrif amdanynt gan ddefnyddio'r un polisïau ag sy'n berthnasol i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

7. DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Digwyddiadau ar ôl cyfnod adrodd y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, ffafriol ac anffafriol, sy'n digwydd rhwng dyddiad terfynu'r Fantolen a'r dyddiad pan gaiff y datganiad cyfrifon ei awdurdodi i'w gyhoeddi. Mae'r digwyddiadau hyn yn cael eu dosbarthu'n ddau fath:

- **Digwyddiadau sy'n Darparu Tystiolaeth o Amodau ar Ddiwedd y Cyfnod Adrodd** – Os yw'r digwyddiad yn rhoi tystiolaeth o amodau oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd, caiff y datganiad cyfrifon ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath
- **Digwyddiadau sy'n Nodi Amodau a Gododd ar ôl y Cyfnod Adrodd** - Os yw'r digwyddiad yn nodi amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd, ni fydd y datganiad cyfrifon yn cael ei addasu. Fodd bynnag, pe bai'r digwyddiadau hyn yn cael effaith sylweddol, caiff eu natur a'u heffaith ariannol amcangyfrifedig eu datgelu yn y nodiadau.

8. OFFERYNNAU ARIANNOL

Diffinnir Offeryn Ariannol fel 'unrhyw gontract sy'n creu ased ariannol i un endid a rhwymedigaeth ariannol neu offeryn ecwiti i un arall'.

Mesur Cychwynnol a Swm Cario:

- **Rhwymedigaethau Ariannol (Benthyciadau):** Wedi'u mesur i ddechrau ar werth teg a'u cario ar gost amorteiddio. Mae'r llog blynyddol a delir yn seiliedig ar swm cario'r benthyciad wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol.
- **Asedau Ariannol (Buddsoddiadau):** Wedi'u mesur i ddechrau ar werth teg a'u cario ar gost amorteiddio. Mae'r llog blynyddol a dderbynnir yn seiliedig ar swm cario'r benthyciad wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol.

Ar gyfer yr holl fenthyciadau a buddsoddiadau, y symiau a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm sy'n weddill ynghyd ag unrhyw log cronedig am y flwyddyn.

Cydnabod a Mesur

- **Rhwymedigaethau Ariannol:** Yn cael eu cydnabod ar y Fantolen pan ddaw'r Awdurdod yn rhan o ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol. Wedi'u mesur i ddechrau ar werth teg a'u cario ar gost amorteiddio. Mae taliadau blynyddol am log sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario'r rhwymedigaeth wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol. Y gyfradd llog effeithiol yw'r gyfradd sy'n disgowntio taliadau arian parod amcangyfrifedig y dyfodol yn union dros oes yr offeryn i'r swm a oedd yn berthnasol pan gafodd ei gydnabod yn wreiddiol.

Ar gyfer y rhan fwyaf o'r benthyciadau sydd gan yr Awdurdod, golyga hyn mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm ad-daladwy sy'n weddill (ynghyd â llog cronedig); a'r llog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy am y flwyddyn yn ôl cytundeb y benthyciad.

Asedau ariannol

Mae asedau ariannol yn cael eu dosbarthu ar sail dull dosbarthu a mesur sy'n adlewyrchu'r model busnes ar gyfer dal yr asedau ariannol a'u nodweddion llif arian. Mae'r Awdurdod yn dal asedau ariannol a fesurir ar sail:

- Cost wedi'i Hamorteiddio
- Gwerth Teg Drwy Elw neu Golled (FVPL)

Model busnes yr Awdurdod yw dal buddsoddiadau er mwyn casglu llif arian cytundebol, felly caiff asedau ariannol eu dosbarthu fel costau wedi'u hamorteiddio.

Asedau ariannol a fesurir ar sail cost wedi'i hamorteiddio

Caiff asedau ariannol wedi'u mesur ar gost wedi'i hamorteiddio eu cydnabod ar y Fantolen pan ddaw'r Awdurdod yn rhan o ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol. Maent yn cael eu mesur i ddechrau ar werth teg.

Wedi hynny fe'u mesurir ar sail eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae credydau blynyddol i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) ar gyfer llog derbyniadwy yn seiliedig ar swm cario'r ased wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn.

Ar gyfer y rhan fwyaf o'r asedau ariannol sydd gan yr Awdurdod, y swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm derbyniadwy sy'n weddill (ynghyd â llog cronedig), a'r llog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n dderbyniadwy am y flwyddyn yn ôl cytundeb y benthyciad.

Mae unrhyw enillion a cholledion sy'n codi o ddatgydnabod ased ariannol yn cael eu credydu neu eu debydu i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

9. TRAFODION ARIAN TRAMOR

Pan fydd yr Awdurdod yn ymrwmo i drafodiad mewn arian tramor, caiff y trafodiad ei drosi'n sterling ar y gyfradd gyfnewid ar y dyddiad y mae'n digwydd. Os oes symiau mewn arian tramor sy'n ddyledus ar ddiwedd y flwyddyn, maent yn cael eu haildrosi ar y gyfradd gyfnewid gyfredol ar 31 Mawrth. Caiff unrhyw enillion neu golledion sy'n deillio o hyn eu cydnabod yn llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

10. CYFRIFO AM GRANTIAU'R LLYWODRAETH

Caiff grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau a rhoddion trydydd parti eu cydnabod fel rhai sy'n ddyledus i'r Awdurdod pan fo sicrwydd rhesymol y bydd:

- yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r amodau sy'n gysylltiedig â'r taliadau, ac
- y bydd y grantiau neu'r cyfraniadau yn cael eu derbyn.

Cydnabod: Ni chaiff symiau sy'n cael eu cydnabod fel rhai sy'n ddyledus eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr nes bod yr amodau sydd ynghlwm â'r grant neu'r cyfraniad wedi'u bodloni.

Amodau heb eu Bodloni: Caiff arian a gafwyd fel grantiau a chyfraniadau nad yw'r amodau wedi'u bodloni ar eu cyfer eu cario yn y Fantolen fel credydwy.

Amodau wedi'u Bodloni: Lle bodlonir yr amodau, caiff y grant neu'r cyfraniad ei gredu i'r llinell wasanaeth berthnasol (grantiau a chyfraniadau refeniw y gellir eu priodoli) neu Incwm Trethiant a Grantiau Amhenodol (ar gyfer grantiau refeniw heb eu neilltuo a'r holl grantiau cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fo grantiau cyfalaf yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu gwrthdroi allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Pan nad yw'r grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei roi yn y Gronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf heb eu Defnyddio. Lle mae wedi'i ddefnyddio, caiff ei roi yn y Cyfrif Addasu Cyfalaf. Caiff symiau yn y Gronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Defnyddio eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf pan fyddant wedi'u defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

11. **ASEDAU ANNIRIAETHOL**

Caiff gwariant ar asedau anariannol sydd heb sylwedd ffisegol ond sy'n cael eu rheoli gan yr Awdurdod o ganlyniad i ddigwyddiadau'r gorffennol, ee trwyddedau meddalwedd, ei gyfalafu pan ddisgwylir y bydd buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol yn llifo o'r ased anniriaethol i'r Awdurdod.

Mae asedau anniriaethol yn cael eu mesur i ddechrau ar gost. O dan y Cod Ymarfer diwygiedig, sy'n effeithiol o 1 Ebrill 2025, ni ellir ailbriso asedau anniriaethol mwyach. Yn unol â'r Cod, rhaid i'r holl asedau anniriaethol gael eu cadw ar gost hanesyddol ddibrisiant, gan fod y model ailbriso wedi'i dynnu'n ôl. Nid yw'r Awdurdod yn dal unrhyw asedau anniriaethol sy'n bodloni'r meini prawf ar gyfer ailbriso o dan y cod blaenorol; felly, nid oes unrhyw effeithiau trosiannol sy'n deillio o'r newid hwn ar gyfer 2025/26.

Bydd swm dibrisiedig ased anniriaethol yn cael ei amorteiddio dros gyfnod ei oes ddefnyddiol i'r llinell(au) wasanaeth berthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae ased yn cael ei brofi am amhariad pryd bynnag y mae arwydd o amhariad posibl. Caiff unrhyw golledion a gydnabyddir eu postio i'r llinellau gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Bydd unrhyw enillion neu golledion sy'n codi ar ôl gwaredu neu adael ased anniriaethol yn cael eu postio i'r llinell gwariant gweithredu arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fydd gwariant ar asedau anniriaethol yn cyfrif fel gwariant cyfalaf at ddibenion statudol, ni chaniateir i amorteiddio, colledion amharu ac enillion a cholledion gwaredu effeithio ar falans y Gronfa Gyffredinol. Caiff yr enillion a'r colledion hyn eu gwrthdroi o falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad Mewn Cronfeydd Wrth Gefn a'u postio i'r cyfrif addasu cyfalaf. Ar gyfer unrhyw enillion gwerthu sy'n fwy na £10,000, mae'r symiau'n cael eu postio i'r gronfa derbyniadau cyfalaf

12. RHESTRAU STOC

Mae rhestrau stoc wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail pa bynnag un sydd isaf, y gost ynteu'r gwerth gwiredadwy net. Caiff cost rhestrau stoc ei phennu gan ddefnyddio'r fformiwla costio 'y Cyntaf i Mewn, y Cyntaf Allan' (FIFO).

13. PRYDLESI

Mae'r Awdurdod yn cymhwyso IFRS 16 Prydlesi ac yn cydnabod y rhan fwyaf o brydlesi ar y Mantolen ar ffurf asedau hawl defnydd (ROU) a rhwymedigaethau prydles cyfatebol. Mae hyn yn adlewyrchu hawl yr Awdurdod i ddefnyddio asedau ar brydles a'r rhwymedigaeth i wneud taliadau prydles dros dymor y les.

Mae prydlesi yn cael eu hasesu ar y dechrau i benderfynu a yw contract yn cyfleu'r hawl i ddefnyddio ased a nodwyd yn gyfnewid am gydnabyddiaeth. Pan fo contract yn cynnwys tir ac adeiladau, mae pob elfen yn cael ei asesu ar wahân yn unol â'r Cod.

Cyfrifyddu Lesddeiliaid

Mae asedau ROU yn cael eu cydnabod ar werth rhwymedigaeth y les, wedi'u haddasu ar gyfer unrhyw ragdaliadau prydles, costau uniongyrchol cychwynnol neu rwymedigaethau i adfer y safle, a'u lleihau gan unrhyw gymhellion prydles. Mae rhwymedigaethau prydles yn cael eu mesur ar werth presennol taliadau prydles yn y dyfodol, wedi'u disgowntio gan ddefnyddio'r gyfradd llog ymhyg yn y les, neu gyfradd fenthycy cynyddol yr Awdurdod lle na ellir pennu hyn yn hawdd.

Mae taliadau prydles yn cynnwys taliadau sefydlog, taliadau sefydlog yn y sylw, Symiau o dan warantau gwerth sy'n weddill, taliadau o dan opsiynau y mae'r Awdurdod yn weddol sicr o'u harfer, ac unrhyw gosbau am derfynu'n gynnar. Mae asedau ROU yn cael eu mesur wedyn gan ddefnyddio model cost IFRS 16.

Eithriad prydles cost isel: Mae'r eithriad cost isel wedi'i osod ar £10,000, yn unol â'r lefel gwariant de minimis ar gyfer Eiddo, Offer ac Offer. Bydd prydlesi islaw'r gwerth hwn yn cael eu heithrio o IFRS16.

Eithriad prydles tymor byr: Mae prydlesi sydd â thymor prydles o 12 mis neu lai ar y dyddiad cychwyn, ac nad ydynt yn cynnwys opsiwn prynu, yn cael eu trin fel prydlesi tymor byr. Pan gymhwysir yr eithriad hwn, mae prydlesi o'r fath wedi'u heithrio o gydnabyddiaeth IFRS 16, gyda thaliadau prydles yn cael eu codi ar wariant ar sail syth dros gyfnod y les.

Eithriad asedau anniriaethol: Nid yw IFRS 16 yn gymwys i brydlesi asedau anniriaethol (e.e., trwyddedau meddalwedd), sy'n parhau i gael eu cyfrif o dan y polisïau asedau anniriaethol perthnasol.

Defnyddio portffolio o brydlesi sydd â nodweddion rhesymol debyg: Bydd yr Awdurdod yn defnyddio'r portffolio sy'n fuddiol ar gyfer llungopiŵyr a pheiriannau tebyg (e.e., MFDs, peiriannau ffrancio). Mae gan y prydlesi hyn nodweddion tebyg o ran swyddogaeth, cost a chytundebau, a byddant yn dod o fewn yr eithriad cost isel.

Dibrisiant a Llog

Mae asedau ROU yn cael eu dibrisio dros y byrraf o oes ddefnyddiol yr ased neu dymor y les. Rhennir taliadau prydles rhwng tâl cyllid a gydnabyddir yn y CIES, a gostyngiad yn yr atebolrwydd les.

Mae gofynion cyfrifyddu cyfalaf yn berthnasol yn yr un modd ag ar gyfer asedau cyfredol sy'n eiddo iddynt. Mae addasiadau statudol yn sicrhau nad yw dibrisiant a thaliadau llog yn effeithio ar y Gronfa Gyffredinol, yn lle hynny gan gofnodion cyllido statudol.

Trefniadau Eraill sy'n Cynnwys Prydles

Gall trefniadau nad ydynt yn gyfreithiol yn gyfreithiol fod o fewn cwmpas IFRS 16 os ydynt yn rhoi rheolaeth dros y defnydd o ased a nodwyd. Mae trefniadau o'r fath yn cael eu hadolygu a'u cyfrif yn gyson ag egwyddorion IFRS 16.

Prydlesi Cyllid (Llesddeiliad)

Mae prydles yn cael ei dosbarthu fel prydles gyllid lle mae'n trosglwyddo'n sylweddol holl risgiau a gwobrau perchnogaeth. Mewn achosion o'r fath, cydnabyddir yr ased a'r rhwymedigaeth ar yr isaf o werth teg neu werth presennol isafswm taliadau prydles. Codir dibrisiant dros gyfnod y brydles oni bai bod perchnogaeth yn trosglwyddo i'r Awdurdod. Mae cyfrifyddu prydles gyllid yn dilyn yr un egwyddorion â'r model ROU ar gyfer dibrisiant, lleihau atebolrwydd a chydnabyddiaeth llog.

Yn hytrach na chodi ardoll ar gyfer dibrisiant neu golledion amhariad, mae'r Awdurdod yn gwneud cyfraniad refeniw blynyddol tuag at y buddsoddiad cyfalaf, yn unol â gofynion statudol. Mae hyn yn cael ei adlewyrchu trwy addasiad rhwng y Gronfa Gyffredinol a'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Yr Awdurdod fel Leswr

Bydd Prydlesi Cyllid Asedau a waredir o dan brydlesi cyllid yn cael eu hysgrifennu allan o'r Mantolen a swm a gydnabyddir yn y Mantolen fel dyledwr derbyniadwy sy'n adlewyrchu'r buddsoddiad net yn y les fel y'i diffinnir gan y safon gyfrifyddu briodol.

Bydd elfen gyfalaf unrhyw rent sy'n ddyledus o dan les gyllid yn cael ei gyfrif fel derbynneb cyfalaf, ac mae'r dyledwr a'r rhwymedigaeth gyfatebol yn cael eu hysgrifennu i lawr gan y swm hwnnw. Bydd yr elfen gyllid yn cael ei thrin fel incwm refeniw.

14. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Mae asedau sydd â sylwedd ffisegol ac sy'n cael eu defnyddio wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol yn cael eu dosbarthu'n Eiddo, Peiriannau, ac Offer.

Cydnabod

Caiff gwariant ar gaffael, creu, neu wella Eiddo, Peiriannau ac Offer ei gyfalafu ar sail cronïadau, ar yr amod ei bod yn debygol y bydd y manteision economaidd neu'r potensial gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r eitem yn y dyfodol yn llifo i'r Awdurdod ac y gellir mesur y gost yn ddibynadwy. Bydd gwariant sy'n cynnal ond nid yn ychwanegu at botensial yr ased (e.e. atgyweirio a chynnal a chadw) yn cael ei godi fel traul wrth iddo ddiwydd.

Mae lefel gwariant de-minimis o £10,000 wedi'i gosod ar gyfer Eiddo, Peiriannau, ac Offer. Ni fydd gwariant o dan y lefel hon yn ddarostyngedig i ofynion cyfrifyddu cyfalaf. Os caiff ased ei ailbriso o dan £10,000, bydd unrhyw wariant a dibrisiant cysylltiedig yn cael ei ysgrifennu allan, a bydd yr ased yn cael ei dynnu oddi ar y Gofrestr Asedau Sefydlog.

Mesur

Mae asedau'n cael eu mesur i ddechrau ar gost, sy'n cynnwys y pris prynu, unrhyw gostau sy'n angenrheidiol i ddod â'r ased i'w leoliad a'i gyflwr arfaethedig, ac amcangyfrif cychwynnol o gostau datgymalu ac adfer safle. Nid yw'r Awdurdod yn cyfalafu costau benthyca sy'n codi tra bo asedau'n cael eu hadeiladu. Ystyrir mai cost yr asedau sy'n cael eu caffael rywfodd heb eu prynu yw eu gwerth teg.

Mae asedau'n cael eu cario ar y Fantolen gan ddefnyddio'r seiliau mesur canlynol:

- Tir ac Adeiladau: Swyddfeydd/Gweithdai – gwerth cyfredol (Gwerth Defnydd Presennol)
- Tir ac Adeiladau: Gorsafoedd Tân – gwerth cyfredol (Cost Amnewid Ddibrisiedig)
- Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol
- Yr holl asedau eraill – gwerth cyfredol, wedi'i bennu fel y swm a fyddai'n cael ei dalu am yr ased yn ei ddefnydd presennol (Gwerth Defnydd Presennol).

Lle nad oes tystiolaeth seiliedig ar y farchnad o werth cyfredol oherwydd natur arbenigol ased, defnyddir cost amnewid ddibrisiedig (DRC) i amcangyfrif ei werth cyfredol. Mewn perthynas ag asedau heb fod yn eiddo sydd â bywydau defnyddiol byr neu werth isel, defnyddir cost hanesyddol ddibrisiedig fel procsi ar gyfer gwerth cyfredol.

Mynegeio Eiddo, Peiriannau ac Offer

Mae'r Awdurdod yn cymhwyso mynegeio i Eiddo, Offer ac Offer perthnasol er mwyn cadw gwerthoedd asedau yn gywir rhwng prisiadau ffurfiol, yn unol â Chod Ymarfer CIPFA/LASAAC. Mae mynegeio yn diweddarau gwerthoedd mewn blynyddoedd heb ailbriso llawn fel bod y Mantolen yn parhau i adlewyrchu'r gwerth cyfredol, ond nid yw'n disodli'r gofyniad am ailbrisiadau llawn o fewn y cylch pum mlynedd na'r angen i asesu

asedau ar gyfer amhariad posibl. Disgwylir i'r ailbrisiu llawn nesaf ar gyfer y dosbarthiadau asedau perthnasol ddiwydd yn 2027/28.

Mae mynegeio yn cael ei gymhwyso'n flynyddol i asedau a fesurir ar werth cyfredol, gan gynnwys Swyddfeydd a Gweithdai (wedi'u prisiu yn ôl Gwerth Defnydd Presennol), Gorsafoedd Tân a thyllau hyfforddi (wedi'u prisiu gan ddefnyddio Cost Amnewid Dibrisiant) a Thir. Mae'r Awdurdod yn defnyddio mynegeion allanol cydnabyddedig wedi'u halinio â RICS a chanllawiau prisiu'r sector cyhoeddus, gyda ffactorau addasu yn cael eu hadolygu ochr yn ochr â phrisiwr yr Awdurdod.

Mae'r mynegai yn cael ei gymhwyso i'r Gwerth Llyfr Net Agoriadol (NBV) ar 1 Ebrill i gynhyrchu swm cario wedi'i ddiweddarau cyn dibrisiant. Mae cynnydd mewn gwerth yn cael ei gredydu i'r Gronfa Ailbrisiu oni bai eu bod yn gwrthdroi colledion cynharach a godwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES). Mae gostyngiadau yn cael eu codi yn erbyn unrhyw balans Ailbrisiu wrth gefn sydd ar gael ar gyfer yr ased, gydag unrhyw ostyngiad pellach yn cael ei gydnabod yn y CIES. Mae hyn yn sicrhau triniaeth gyson gydag ailbrisiadau llawn ac addasiadau nam.

Dim ond lle mae'r newid sy'n deillio o hynny yn sylweddol y cymhwysir mynegeio. Os yw mynegeion yn dangos anwadalrwydd anarferol neu nad ydynt yn adlewyrchu categori asedau yn briodol, gellir cwblhau adolygiad prisiu yn lle hynny. Pan fo dangosyddion nam yn bodoli, cynhelir adolygiad nam ar wahân waeth beth fo'r mynegeio.

Mae dibrisiant yn seiliedig ar y NBV mynegeio. Ar gyfer adeiladau cydrannol, dyrennir mynegeio yn gymesur ar draws pob cydran fel bod cyfanswm y gwerth mynegeio yn adlewyrchu'r cynnydd yn NBV Agoriadol yr ased.

Wrth gymhwyso mynegeio, caiff yr Awdurdod brosesu'r addasiad naill ai drwy ailddatgan y gost gros a'r dibrisiant cronedig, neu drwy ddileu dibrisiant cronedig gydag addasiad cyfatebol i'r swm cario gros. Caniateir y ddau ddull o dan y Cod.

O dan y dull ail-ddatgan cyfrannol, mae'r Awdurdod yn diweddarau gwerthoedd asedau drwy uwchraddio'r swm cario gros a'r dibrisiant cronedig yn gymesur fel bod y symudiad mynegiedig yn cael ei gymhwyso'n gyson ar draws holl gydrannau'r ased. Mae'r dull hwn yn cadw'r berthynas bresennol rhwng cost gros a dibrisiant cronedig, gan sicrhau bod y Gwerth Llyfr Net mynegiedig yn cael ei gyflawni heb ddileu dibrisiant blaenorol. Mae hefyd yn cynnal parhad yn y proffil dibrisio ac yn gyson â'r egwyddorion ar gyfer mesur dilynol.

Amhariad

Mae asedau'n cael eu hasesu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol ar gyfer arwyddion o amhariad. Os oes arwyddion a bod y gwahaniaethau'n sylweddol, amcangyfrifir y swm y gellir ei adennill o'r ased. Os yw hyn yn llai na'r swm cario, cydnabyddir colled amhariad am y diffyg.

Mae colledion amhariad yn cael eu cyfrif trwy ostwng swm cario'r ased yn erbyn unrhyw enillion ailbrisiu yn y gronfa ailbrisiu wrth gefn (hyd at swm yr enillion cronedig). Os nad oes gweddill yn y gronfa ailbrisiu wrth gefn neu os nad oes gweddill digonol, bydd swm

cario'r ased yn cael ei ostwng yn erbyn y llinell(au) wasanaeth berthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Os caiff colled amhariad ei gwrthdroi wedyn, caiff hynny ei greddydu i'r llinell(au) wasanaeth berthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i haddasu ar gyfer y dibrisiant y byddid wedi codi amdano pe na bai'r golled wedi cael ei chydabod.

Dibrisiant

Darperir ar gyfer dibrisiant yr holl asedau Eiddo, Peiriannau, ac Offer trwy ddyrannu eu symiau dibrisiadwy'n systematig dros eu hoes ddefnyddiol. Mae oes economaidd ddefnyddiol asedau fel a ganlyn

Tir	Diddiwedd (dim dibrisiant)
Adeiladau	Oes ddefnyddiol yr eiddo (yn ôl amcangyfrif y prisiwr)
Adeiladau (a lesir)	Tymor y les
Cerbydau, Peiriannau ac Offer	5 - 20 mlynedd
Asedau Anniriaethol	5 mlynedd

Darperir dibrisiant ar sail llinell syth, gyda chaffaeliadau'n cael eu dibrisio yn y flwyddyn ar ôl eu prynu. Codir am ddibrisiant blwyddyn gyfan yn ystod y flwyddyn waredu. Mae adeiladau'n cael eu dibrisio trwy eu rhannu'n gydrannau, gan amcangyfrif oes ddefnyddiol holl gydrannau'r adeilad, a defnyddir cyfartaledd wedi'i bwysoli i gyfrifo'r tâl blynyddol. Y canrannau a ddefnyddir yw:

Adeiladau – gorsafoedd tân	2.05% - 2.22%
Adeiladau – swyddfeydd/gweithdai	1.98% - 2.15%

Codir am ddibrisiant o fewn y cyfrif incwm a gwariant. Mae'r swm hwn yn cael ei greddydu i Falans y Gronfa Gyffredinol ac mae'n cael effaith niwtral ar y cyfraniadau a wneir gan yr awdurdodau cyfansoddol. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud cyfraniad blynyddol o'i referniw tuag at ostwng ei ofyniad benthyca cyffredinol.

Caiff dibrisiant, ailbriso, a cholledion amhariad ac amorteiddiad eu disodli gan y cyfraniad hwn o Falans y Gronfa Gyffredinol (MRP), trwy drafodiad addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Mae enillion ailbriso hefyd yn cael eu dibrisio, gyda'r gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth cyfredol a dibrisiant cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r gronfa ailbriso wrth gefn i'r cyfrif addasu cyfalaf.

Gwaredu

Pan fydd yn debygol y bydd swm cario'r ased yn cael ei adennill yn bennaf trwy drafodiad gwerthu yn hytrach na pharhau i'w ddefnyddio, caiff ei ailddosbarthu'n ased sy'n cael ei ddal i'w werthu. Caiff yr ased ei ailbriso'n union cyn ei ailddosbarthu a'i gario wedyn ar ba bynnag un sydd isaf, y swm hwn neu'r gwerth teg, llai costau gwerthu. Caiff gostyngiadau dilynol i'r gwerth teg llai costau gwerthu eu postio i'r llinell gwariant gweithredu arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Dim ond hyd swm unrhyw golledion cydnabyddedig blaenorol yn y gwarged neu'r diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau y bydd enillion o ran gwerth teg yn cael eu cydnabod Ni chodir am ddibrisiant ar asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu.

Pan fydd ased yn cael ei waredu neu ei ddatgomisiynu, caiff swm cario'r ased yn y Fantolen ei ddileu a'i nodi ar y llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r elw neu'r golled wrth waredu. Mae derbyniadau o warediadau yn cael eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r elw neu'r golled wrth waredu. Bydd unrhyw enillion ailbriso a gronnwyd ar gyfer yr ased yn y gronfa ailbriso wrth gefn yn cael eu trosglwyddo i'r cyfrif addasu cyfalaf.

Mae symiau o fwy na £10,000 a dderbynnir am waredu yn cael eu dosbarthu'n dderbyniadau cyfalaf. Bydd balans y derbyniadau'n aros yn y gronfa derbyniadau cyfalaf a dim ond ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd y gellir ei ddefnyddio, neu ei roi o'r neilltu i leihau angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthyca. Caiff derbyniadau eu priodoli i'r gronfa wrth gefn o falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Nid yw gwerth warediadau a ddilëwyd yn dâl yn erbyn yr ardoll, gan y darperir yn llawn am gost asedau anghyfredol o dan drefniadau ar wahân ar gyfer ariannu cyfalaf. Caiff symiau eu priodoli i'r cyfrif addasu cyfalaf o falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

15. DARPARIAETHAU, RHWYMEDIGAETHAU AMODOL AC ASED AU WRTH GEFN

Darpariaethau

Gwneir darpariaethau pan fo digwyddiad wedi digwydd ar ddyddiad y Fantolen neu ynghynt:

- sy'n rhoi rhwymedigaeth gyfredol i'r Awdurdod
- y mae'n debygol y bydd angen ei setlo drwy drosglwyddiad buddion economaidd neu botensial gwasanaeth, a
- lle gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth.

Os nad yw'n glir a yw digwyddiad wedi digwydd ar neu cyn dyddiad y Fantolen, caiff ei ystyried fel rhwymedigaeth gyfredol, os, ar sail yr holl dystiolaeth sydd ar gael, yw'n fwy tebygol na pheidio bod rhwymedigaeth gyfredol yn bodoli ar ddyddiad y Fantolen. Gall y rhwymedigaeth gyfredol fod yn gyfreithiol neu'n adeiladol.

Caiff tâl am ddarpariaethau ei godi fel traul ar y llinell wasanaeth briodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fydd gan yr Awdurdod rwymedigaeth. Maent yn cael eu mesur ar yr amcangyfrif gorau o'r gwariant sy'n ofynnol i setlo'r rhwymedigaeth ar

ddyddiad y Fantolen, gan ystyried risgiau ac ansicrwydd perthnasol. Bydd setliadau amcangyfrifedig yn cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol. Os daw'n llai tebygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd (neu os gwneir setliad is na'r disgwyl), caiff y ddarpariaeth ei gwrthdroi a'i chredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol.

Os disgwylir i rywfaint neu'r cyfan o'r taliad sy'n ofynnol i setlo darpariaeth gael ei adennill gan barti arall (e.e. trwy hawliad yswiriant), dim ond os yw fwy neu lai'n sicr y ceir ad-daliad os bydd yr Awdurdod yn setlo'r rhwymedigaeth y bydd yn cael ei gydnabod fel incwm ar gyfer y gwasanaeth perthnasol.

Rhwymedigaethau Dibynol

Bydd rhwymedigaeth ddibynol yn codi pan fydd digwyddiad wedi bod sy'n rhoi'r Awdurdod o dan rwymedigaeth bosibl, a fydd yn cael ei gadarnhau dim ond os bydd digwyddiadau yn y dyfodol, nad oes unrhyw sicrwydd yn eu cylch ac nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr awdurdod, yn digwydd neu ddim yn digwydd. Bydd rhwymedigaethau dibynol hefyd yn codi mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth fel arall yn cael ei gwneud ond naill ai nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu nid yw'n bosibl mesur swm y rhwymedigaeth yn ddigon dibynadwy. Ni chaiff rhwymedigaethau dibynol eu cydnabod yn y Fantolen ond cânt eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon.

Asedau Dibynol

Bydd ased dibynol yn codi pan fydd digwyddiad wedi bod sy'n rhoi ased posibl i'r Awdurdod, a fydd yn cael ei gadarnhau dim ond os bydd digwyddiadau yn y dyfodol, nad oes unrhyw sicrwydd yn eu cylch ac nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr awdurdod, yn digwydd neu ddim yn digwydd.

Ni chaiff asedau dibynol eu cydnabod yn y Fantolen ond byddant yn cael eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon lle mae'n debygol y bydd mewnlif o fuddion economaidd neu botensial gwasanaeth.

16. CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r Awdurdod yn neilltuo symiau penodol fel cronfeydd wrth gefn at ddibenion polisïau'r dyfodol neu i dalu am hapddigwyddiadau. Caiff cronfeydd wrth gefn eu creu drwy drosglwyddo symiau allan o falans y Gronfa Gyffredinol. Pan fydd gwariant yn cael ei ariannu o gronfa wrth gefn, caiff ei godi ar y gwasanaeth priodol yn y flwyddyn honno, gan effeithio ar y gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff y gronfa wedyn ei throsglwyddo'n ôl i falans y Gronfa Gyffredinol, fel nad oes tâl net yn cael ei godi yn erbyn yr ardoll am y gwariant.

Cynhelir rhai cronfeydd wrth gefn i reoli'r prosesau cyfrifyddu ar gyfer asedau anghyfredol, offerynnau ariannol, ymddeol, a buddion cyflogeion. Nid yw'r cronfeydd wrth gefn hyn yn cynrychioli adnoddau defnyddiadwy i'r Awdurdod ac maent yn cael eu hegluro yn y polisïau perthnasol.

17. TAW

Mae TAW sy'n daladwy wedi'i gynnwys fel traul, ond dim ond i'r graddau nas gellir ei adennill gan CThEF. Mae TAW derbyniadwy wedi'i eithrio o'r incwm.

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

